

ELŐFIZETÉS

MELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónap 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

6-hasábos petti sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fillér.

Nyitási sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1901.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Stauber József.

Szombat, május 11.

Mai számunk főbb közleményei:

Vezércikk: A tőzsdeláz.

A képviselőház ülése.

Vidéki hírlapírók tanácskozása.

Búcsúzó a képviselőházhoz.

Tizza Kálmán nyilatkozata.

A megvadult börze.

Csendélet Oroszországban.

Lövöldözés diák.

Barth Lajos bírái előtt.

Öngyilkosság a színházban.

A menyasszony sírján.

Egy esküdtbírótság helyszíni szemléje.

Tárca: Meghalt az anyja. Irta: Vértsey Gy.

Regény-Csarnok: Dawson bankja. Irta:

Trewmann József. Fordította: Hevessi Jenő.

A tőzsdeláz.

Budapest, május 10.

Amerikából jönnek a Barnumok, a világi piacot fenyegető petroleum-, acél-, gyapot és másféle trusztok milliárdnyi tőkékkel s ott adnak példát az óvilágnak arra, hogy miként lehet az értékpiacon az embereknek egymást koldusbotra juttatni.

Most éppen ilyen látványosság irányozza a közfigyelmet az amerikai értékspekuláció centruma, Newyork felé, ahol olyan arányú spekuláció játszódik le, a melyhez hasonló az európai tőzsdéüzérek legmerészebb fantáziájában sem szülemlik meg. Valóságos lázbetegség uralkodik most a newyorki értéktőzsdén, veszélyes és igen ragályos lázbetegség, mely inficiálta már a tőzsdéi körökön kívül álló közönséget

is; az üzérkedők száma óriási mértékben szaporodik; mindenki, akinek pénze van, siet a tőzsdére, hogy birtokába juthasson azoknak a papiroknak, amelyeknek árfolyama merész szökésekkel emelkedik. Naponként 2-5—3 millió drb részvény cserél gazdát, mert aki ma vásárolt, mihelyt holnap papirainak árfolyama néhány százalékkal felszökik, siet részvényein tulajdoni, hogy a nyereséget besöpörve, nagyobb tőkével újból több más értékeket vásárolhasson.

A valódi krach még nem következett be, de előbb-utóbb be fog következni, mert a merész üzérkedés okát és alapját oly előzmények szolgáltatják, melyek nem biztosítanak arról, hogy a favorizált értékek belbecsének tényleges emelkedése idézte elő az árfolyamok rohamos felszökését.

Éppen ennek a körülménynek a megvilágítása végett foglalkozunk a newyorki tőzsdéspekuláció ügyével, mert a tanulság, melyet ebből a legújabb amerikai különlegességből merithetünk, a háttérben rejlik. Amint a fent felemlített értékek nevei bizonyítják, a vad spekuláció tárgyát főleg *vasuti részvények* képezik, tehát Amerika vasutügyében kelle valami olyan fordulatnak beállni, amely nagy reményekkel tölti el azokat, akik a vasuti részvényekért milliókat dobnak az értékpiacon. Amerika tőlünk távol lévén, nem könnyű az ottani viszonyok rejtélyeibe bepillantani s a meglepő esemé-

nyek valódi okait feltárni, az mindazonáltal bizonyos, hogy a tőzsdéi nagymérvű hausse főoka a *vasuti monopólium* létesítésére való törekvésben gyökeredzik. Valamint az amerikai acél- és vaskirályoknak és a petroleum-fejedelmeknek sikerült az egymásközi versenyt az összes termelők egy-egy szindikátusba egyesítése után megszüntetni s a petroleum-, vas- és acélmonopóliumot biztosítani, ép úgy sikerülhet — azt hiszik — a vasuti közlekedést is egyetlen kézben, egy nagy, hatalmas vasuti szindikátus kezében összpontosítani.

Ma az észak-amerikai Egyesült-Államok vasuthálózatának jelentékeny része öt szindikátus közt oszlik meg, melyek versenyvonalak kiépítésével és szállítási díjtételek hallatlan méretekben leszállításával versenyeznek egymással s e tekintetben már annyira kiélesült a verseny, hogy egyes vasuti vonalakon a szállítás majdnem ingyenes. Minő boldog napok virradnának fel tehát a versenyvállalatok részvényeseire, ha ez a verseny egy csapásra megszűnnék, ha az öt szindikátus egyetlen hatalmas szindikátussá olvadna össze, mely tetszés szerinti tariffákat állapít meg az Egyesült-Államok összes vonalain. A Vanderbilt-szindikátus, mely az öt szindikátus mintegy 68,000 mértföld hosszú vasuthálózatából 17,427 mértföld hosszú vasutnak a tulajdonosa, már tárgyalásokat folytat az egyesülés érdekében s ennek híre szülte a tőzsdéi üzérkedés lázát,

TÁRCA.

Meghalt az anyja.

Irta: Vértsey Gyula.

Későre járt már az idő. Hat óra volt s a kis inasgyerek még mindig ott feküdt az inaszobában a keskeny faágyban. A többi pajtásai rég a kapta mellett üdögéltek, de őt hagyták aludni. Az anyját tegnap este ütötte el az utcán egy kocsi, keresztül is ment rajta. Éjfélre kinlódott, csak akkor halt meg. — A gyerek ott volt mellette, azért hagynak most neki békét.

A gazdája is, a nagybajuszu, örökké haragos suszter, az is csak egyszer szolt be még hozzá. Akkor is, a máskori megszólításokhoz képest egészen nyájasan:

— Hé, kölyök, talán mégis fel lehetne már kelni.

Hanem mikor látta, hogy a kis fiu milyen nyugodtan, szépen alszik, hát megint csak kiment.

Kimenet közben még a fogai között morogta:

— Adta szegény férgé, had aludjék!

A szegény féreg pedig, mihelyt a majsztram ur kihuzza a lábát az ajtón, nagy vigyorgva nyitotta ki a szemét s mig jót nyujtózodott, vidáman gondolta el, hogy milyen jó dolog is az, ha az embernek meghal az anyja, legalább pihenhet addig, ameddig akar. Sőt

még alighanem szert tesz az egész napra is! Hogyne, ma délután temetik az anyját, hát csak eleresztük a temetésre!

Hanem a délelőttöt szeretné még valahogy kihuzni!

S mig, mint valami kis macska, szurtos arcát nyalogatja, azaz locsolgatja a piszkos bádogmosdótál vizéből — azon töri a fejét, hogy tulajdonképpen micsoda ravasz furfanggal kelene hozzáfogni a délelőtti szabadság megkaparításához.

De sehogysem tud ürügyet találni. Végre is az alkalom hozza azt meg neki.

Belép a majszter ur:

— No gyerek, mikor temetik az anyádat?

— Nem tudom, de azt hiszem, most délelőtt.

— Te hazudsz! Odaüzentem. Mondták, hogy délután! Jaj, te infámis kölyök, hogy még ez az eset se javít rajtad! Mi lesz belőled! Akasztófán halsz meg! No, mers a műhelybe!

A terv nem sikerült. Busan telepszik le a kis, háromlábú faszékere és mig hozzáfog egy megfélemlendő cipő szétbontásához, hát olyan szörnyűségesen bus arcokat vág, hogy a mellette ülő legény elkezd vigasztalni:

— Pista te, mit busulsz! Busuljon a ló, elég nagy a feje hozzá! Hogy az anyád meghalt? — Ah, másnak is meghalt! Az enyém is meghalt és ihol la, itt vagyok, — jól vagyok!

Hanem a Pista gyerek csak nem akar meg-

vigasztalódni. Sőt már nemcsak bubánatos képet vág, hanem elkezd pityeregni is.

Szörnyen elkeseríti az a tudat, hogy nem tudott szert tenni egy szabad délelőttre.

Az embernek meghal az anyja — gondolja magában — és még annyi haszna sincs belőle, hogy legalább egy délelőttöt ellophatna a munka mellől.

No, de valahogy mégis csak kiálta a délelőttöt. Ebéd után azután, jól telerakva a bendőjét kukoricával, alig várta, hogy a majsztram uram megtörölje a száját. Végre csakugyan megtörölte. Odafordult azután hozzá:

— Mehetsz gyerek a temetésre, de utána ne csavarogj ám, mert megtudom és akkor szíjat hasítok a hátadból.

— Hogy csavarognék én most, — mondja a gyerek áhítatos hangon, apró fekete szemét sunyi módon emelgetve az ég felé.

Es egy pillanatig talán érez is olyanformát, hogy ezen a napon nem illenék talán mégsem odacsavarogni, hanem ez csak pillanatig tart.

A mint a rapport véget ér és Pista gyerek teljes tudatára jut annak, hogy a mester ur keze nem érhet már ki az utcára és hogy a félelmetes nagy hatalomtól egy egész délutánra megszabadult, hát jóízű mosolygás ül ki széles arcára.

Hogy is ne ülné! Mikor a szegény inasgyereknek olyan ritkán van része egy kis szabadságban. — Még a vasárnap délutánok lennének olyan a milyen szabad délutánok, —

mert a spekulánsok véleménye szerint nem szenved kétséget, hogy a nagy szindikátus létesülése esetén a vasuti részvények jövedelmezősége s ezzel arányban azok értéke óriási mérvben felszökik.

De bármi fog történni Amerikában, mi csak örülhetünk annak, hogy az ósdi-nak nevezett amerikai rendszer ilyen alakulásokat merőben lehetetlenné tesz. — Európában a nagy tőke uralma kellő korlátok közé van szorítva s a monopolisztikus törekvéseknek úgy a kormányok, valamint a nagyközönség hatályosan ellenszegül. Különösen a közlekedésügy terén bizonyult az európai rendszer kitűnőnek, melynek egyik elve az, hogy ha monopolizálni kell valamit, tegye azt az állam. A vasutak államosítása kétségkívül monopolium, de üdvös monopolium, mely nélkül a zóna-rendszer sohasem született volna meg. Midőn tehát az amerikai vad spekulációt a távolból nyugodtan szemléljük, egyszersmint hasonlitsuk össze gazdasági intézményeinket az enemi amerikai intézményekkel és nyugodjunk meg abban, hogy e részben Amerika fölött előnyben állunk és nincs semmi okunk a jól bevált régi rendszernek a tengerentuli új rendszerrel, a nagy tőke uralmával való felcserélésére. M. P.

A képviselőház ülése.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, május 10.

Alig lehetett összeharangozni annyi képviselőt, hogy Tallián Béla megnyithassa az ülést. A jegyzők negyedőráig cseppetek. Nyegre, a legfiatalabb jegyző, ugyancsak nagy buzgósággal billegtette a villamos gombokat.

Lévay erősen biztatta:

— Nyomjad csak, nyomjad csak keservesen!

Ugy 11 óra felé végre voltak vagy százan, bár Madarász Józsi bátyánk ugyan kétkedve rázta a vállát.

— Meg kell vonni a napidíjat! — biztatta az elnököt.

— A fizetést, — tódította Major, aki abban a meggyőződésben él, hogy ha többen volnának, akkor több hallgatója akadna.

de akkor meg egyebet se csinál déltől estig, — mint a legény uraknak hordja a bort és a sört.

Most azonban valóban szabad! Milyen kedves dolog is ez! Egy egész délután! Tudni azt, hogy esteli hét óráig az övé az egész világ! Nem lökdösik, mint otthon a műhelyben és nem fenyegeti állandóan a mester ur keze holmi pofonokkal meg hajtépázásokkal.

Csinálhatja azt, amit akar, mehet oda, a hova neki tetszik!

Nos hát első sorban is nem tetszik neki a temetésre elmenni.

Hogyis ne, csak nem azért tett szert nagy nehezen erre a délutánra, hogy elfucsolja. De nem ám! O bizony nem kér semmiféle temetésből. — És szomorkodni sem akar! — Eleget szemorkodik ő, — valahányszor attól fél, hogy kikap! Most nem akar! Meg azután — fűzi tovább gondolatait — bizonyára sok rendetlenséget hagyott hátra az öreg! Talán még adósságokat is! Az ágybérét pedig bizonyára nem fizette ki! Dehogy fizette! Ismerte ő jól azt a csuf vén részeges asszonyt! No hiszen jó firma volt! És neki sem vált valami nagy dicsőségére, hogy olyan anyja volt! Csak-hogy végre elvitte az ördög! Hamarabb is elvihette volna!

Jaj, dehogy megy most oda, a szobatársai mindjárt nyakon csipnék. Bizonyára nem fizetett az ágyárt. A koporsót pedig, egész bizonyos, hogy hitelbe vették neki! Ki fogja kifizetni? Ó nem, annyit tud.

Természetesen, — még mindig hajózásról lévén szó, — Major többször szerepelt ma is. Sőt — horribile dictu — eredménnyel, mert a miniszter elfogadta egy módosítását, hála Visontainak. Ugyanis tőle hallotta Major, hogy az „állampolgár“ helyesebb a honpolgárnál.

A hajózási javaslatok után még csak a beruházási javaslatnál volt vita.

Részletes tudósításunk itt következik:

Elnök: Tallián Béla, alelnök.

A kormány részéről jelen vannak: Széll Kálmán miniszterelnök, Hegedüs Sándor és Plósz Sándor miniszterek.

A magyar-horvát hajózási szerződés.

A 18. §-hoz

Major Ferenc azt a módosítást adja be, hogy a társaság csak saját hajóival végeztesse járatokat, hogy így hajóparkját szaporítani legyen kénytelen.

A Ház

Hegedüs Sándor miniszter ellenzése után a szakaszt az eredeti szövegben fogadta el.

A 19. §-nál

Rátkay László azt kérdezi, van-e biztosíték arra nézve, hogy a társaság hajóin csak magyar állampolgárokat alkalmazzon.

Hegedüs miniszter kijelenti, hogy a szerződés értelmében is köteles a társaság magyar állampolgárokat alkalmazni.

A szakaszt elfogadták.

A 24. §-nál

Lukács Gyula indítványt nyújt be az adókedvezmény korlátozása tárgyában.

Major Ferenc is ily értelemben ad be módosítást, illetve kijelenti, hogy ha Lukács módosítása nem fogadhatók el, akkor azt a módosítást nyújtja be, hogy a társulat csupán 6 százalékos jutalékig élvezze az adómentességet.

Batthyány Tivadar gróf előadó a szakasz változatlan elfogadását kéri.

Hegedüs Sándor miniszter is ugyanezt kéri.

Elnök elrendeli a szavazást.

Förster Aurél: Ne is szavazzunk! Ugy is leszavaznak minket!

A Ház a módosításokat elvetette.

Förster: Kár az időt tölteni!

Gajary: Mondja ezt Majornak! (Derűtség.)

A 30. §-nál

Rátkay László szégyenletesnek tartja az adómentesség indokolását, a mely sérti a 48-as törvényeket is, a melyek az egyenlő teherviselést elrendelik.

Batthyány Tivadar gróf előadó megjegyzése után a §-t változatlanul elfogadták.

A 32. §-nál

Major Ferenc azt a stiláris módosítást terjeszti be, hogy honpolgár helyett mindenütt „állampolgár“ tétessék.

Az ágynemű is bizonyára nagyon piszkos. Követelni fogják, hogy mosassa ki, biz ő nem mosatja!

De különösen attól a vén munkástól fél, a ki szintén ott lakott az anyjával együtt s a kinek az ő anyja állítólag mindig tartozott egy hatossal.

Valószínűleg most is — előállana a követelésével. De várhat rá, nem bolond, — hogy elmenjen. Tud ő ezen a szép délutánra okosabbat is csinálni, mint a temetésre elmenni!

Minek is menne, mit segítene azzal az anyján? Meghalt, vége van, punktum! Legalább nem iszik több pálinkát!

S míg füttyűrészve megy az utcán, emlékeztében megjelenik a toprongyos vén asszony alakja. A rongyos ruhája nagy sárga fogu vén asszonyé, a kit mindig tökrészegen szedtek föl a földről s úgy vezették haza.

Az utcai nép gunyos hahótája, mely a részeges koldusasszonyt rendszeren kísérni szokta, most is a fülébe cseng.

Milyen jó is, — hogy nem fogja többé hallani.

A mint megy az utcán, egys.erre csak eléje áll valaki. — Az a széles vállu munkásember, a kinek szintén ott volt egy ágya abban a piszkos pincszobában, — a hol az anyjának és aki állítólag mindig hitelezgetett neki.

— No kölyök, a temetésre se eresztett el a gazdád! Az elébb vitték ki az öreget. Ha

Hegedüs miniszter a módosítást elfogadta. Buzáth Ferenc: Elvesztettem a fogadást. (Derűtség.)

Hegedüs miniszter: Ugy kell! (Derűtség.)

Visontai: Elkapta előlem Major!

A javaslatot ezután további vita nélkül elfogadták.

A fiume-velencei és fiume-anconai hajójaratok.

Batthyány Tivadar gróf előadó elfogadásra ajánlja a magyar-horvát tengeri gőzhajózási részvénytársasággal az adriai tenger nyugati részén teljesítendő parthajózás fentartása iránt kötött szerződésről szóló törvényjavaslatot.

Major Ferenc határozati javaslatot nyújtott be az iránt, hogy a velencei és anconai vonalat államosítsák.

Lukács Gyula nagy elismeréssel emlékezik meg a társulat működéséről. Arra kéri azonban a minisztert eszközölje ki olasz kollegájánál, hogy az olasz vonatokat a hajójaratokhoz legalább némileg alkalmazza, eddig ugyanis a hajókról nem lehetett átszállani a vasutakra, mert vagy már előbb elindultak, vagy pedig alig pár percnyi időköz volt csak az átszállásra.

Hegedüs miniszter utal azokra a nehezségekre, amik az államosítást gátolják, de itt nincs is szükség arra. Az olasz vasutaknak a hajójaratokhoz való alkalmazása iránt intézkedni fog.

Ezután a javaslatot további vita nélkül elfogadták.

Elnök az ülést felfüggeszti.

Szünet után.

Törvényjavaslat az államvasuti beruházásokról.

Makfalvay Géza előadó elfogadásra ajánlja a javaslatot.

Pichler Győző e javaslatban az 1897-iki befektetési törvény fejetetejére való állítását látja s azért nem fogadja el.

Hegedüs miniszter felvilágosítása után a javaslatot elfogadták.

Ezután a valutarendezés céljaira szolgáló aranykészletekre vonatkozó és több állami számvéköszéki jelentést Benke Gyula előadó ismeretése után tudomásul vettek és illetve elfogadták.

Az elnök javaslatára a Ház a holnapi ülés napirendjére a már elfogadott javaslatok harmadszori olvasását és több jelentést tűzött ki.

POLITIKAI HIREK.

Kállay Béni a szabadelvű-párt körben. A közös pénzügyminiszter ma Budapestre érkezett s a szabadelvű pártkörben hosszasan tárgyalta Széll Kálmán miniszterelnökkel, több miniszterrel, nemkülönben Aponyi Albert gróffal. A tárgyalás az összeférhetlenségi törvényjavaslatról folyt, amely a holnapi pártértekezletnek a tárgya, s amely értekezleten Tisza István gróf is meg fog jelenni.

sietnél, utól is érhetnéd még őket. Hej, az anyád négy hatossal tartozott nekem, hát azt lefogom a pénzedből.

— Micsoda pénzemből? — kérdi a gyerek s a nagy gyönyörűségtől, hogy neki pénzre van kilátása, csak egy ragyog a szeme.

— Hát amit hagyott az anyád. Egy forintot adott nekem, hogy adjam oda neked. Még tegnapelőtt adta, mintha érezte volna végét. No hiszen érezhette is annyi pálinkaivás után. Azt mondta, hogy ha ő meghal, adjam neked. Neked koldulta össze. Itt a hat hatos, négy az enyém.

A gyerek szilaj mohósággal kap a pénz után.

— Ne! Jó a pénz az embernél, ha fáj valamije. Mert mégis csak anyád volt. Oszt' iszol egy-két pohárka bort, azután elfelejtetted, hogy máma temették az anyádat. Nagy dolog az te! Az embernek meghal az anyja, oszt' senkije se marad...

Az utolsó szavakat már nem is hallgatta a gyerek. Megcsörgette a pénzt a zsebében és faképnél hagyta az öreg munkást, ment az első trafikba cigarettát vásárolni.

Azután felkapaszkodott egy omnibuszra és kiment a városligetbe. Ivott sört is, mig telt a pénzből s vett hozzá vagy — három óriási kiflit.

Késő este került haza. Biztosra vette, hogy elveri a gazdáját. De nagy csodálkozására szeliden beszélt hozzá:

— Eltemették az anyádat! — Ha nincs

Csendélet Oroszországban.

(Forrongás és béke.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, május 10.

Az orosz birodalomban még mindig puszkaporos a levegő. A forrongások napirenden vannak és a vérvörös zászló hathatós szerepet játszik a kozákoknál. Az egyetemi ifjak megindították a lavinát a szabadság eszméje felé, a pórnép meg görgeti tovább, lelkesülten, vakmerően, míg végre a szibériai bányákba nem jut.

Az alkotmány nélküli ország sorsa ez. Mai távirataink egy Tiflisben történt rendzavarásról szólnak, ahol egy vörös zászló viszi a főszerepet. Egy másik táviratunk pedig a béke és csend helyreállításáról beszél. Az orosz oktatásügyi miniszter ellátogatott Moszkvába, hogy személyesen beszéljen a szabadságszerető diákokkal. Ezt a módot vélik legalkalmasabbnak a csend helyreállítására. Megdicsérik a diákságot, a tanárokat, koncessziókat adnak nekik, csak hogy alkotmányt ne kívánjanak.

Pétervárról, május 10

A Tiflisben megjelenő *Kaukáz* című lap azt jelenti, hogy ott a hó 5-én nagy rendzavarások voltak. Az ugynevezett katonatérén nagyobbára munkásokból álló néptömeg verődött össze, ott vörös zászlót bontott ki és midőn a rendőrség felszólította, hogy oszoljon szét, teljesen támadással felelt a felszólításra. Noha a rendőrségnek hamarosan sikerült a zászlót hatalmába kerítenie és noha a katonaság és sok polgár is a rendzavarók ellen fordult, mégis betelt egy negyedóra, míg a térről eltávolították a tüntetőket. A dulakodásban mindkét részről sokan megsebesültek. A kormányzó csendőrök kíséretében megjelent a helyszínén és megtette a kellő rendőri intézkedéseket a rend helyreállítására. A lakosság teljes megnyugtatóhoz nagyban hozzájárult az 1. kaukázusi sappeur-zászlóalj és a kozákok jelenléte. Mindössze 41 embert tartóztattak le, köztük egy kharkovi egyetemi hallgatót és három Pétervárról legutóbb kiutasított diák-leányt.

Moszkva, május 10.

Az orosz távirati ügynökség jelenti: *Vannov* tábornok oktatásügyi miniszter ideérkezett, meglátogatta az egyetemet és a poli-

is senkid, becsüld meg magadat, itt nálam el lehetsz.

Bement az inasszobába s felkapaszkodott az ágyába. De sehogysem tudott elaludni. Régi dolgok jutottak az eszébe. A kis falu, a hol született, — meg gyerekeskedett; a kovács-hely, a hol az apja dolgozott és azután az anyja, a ki akkor még olyan szép, nagy aszszony volt.

Egyszer az apja megakarta verni és az anyja nem engedte. Mintha a hangját is hallaná, nem ezt a mostani rekedt hangját, hanem az előbbi, a csengő, szép hangját:

— Fiacskám, kis fiam!

Sohse fogja többé hallani! Pedig most már odafent bizonyára megint olyan szép olyan egészséges lett mint idelent volt régen. — Egyik legény mesélte valamikor, hogy aki meghal, megint olyan lesz, mint fiatal korában volt, úgy megy azután vagy a pokolba, vagy a menyországba. Az ő anyja bizonyára a menyországba van, — hiszen nem bántott senkit! — És milyen jó volt hozzá! Pénzt is hagyott neki. S most is bizonyára ő vigyázott rá az égből, hogy a mester meg ne verje!

Samig lassan leperegnek kis, szurtos arcán a könyvek, úgy gondolja, hogy mégis jobb lett volna, ha a majsztram őt megverte volna, mert most az egyszer igazában megérdemelte volna...

technikumot és elismeréssel nyilatkozott a tanárok előtt a tanárok és a diákság között fennálló barátságos viszonyról. A miniszter hangsúlyozta továbbá, hogy az egyetem a tudomány ápolója, mint ilyen örökkévaló s azért nem lehet és nem szabad bezárni. A politechnikumban a miniszter beszédet intézett a deákokhoz, a melyben azt mondja, hogy az intézet megad nekik minden módot arra, hogy nyugodtan élhessenek tanulmányaiknak, majd felszólította az intézet igazgatóját, hogy terjesszen eléje memorandumot az intézet szükségletei felől. A kívánságok megvalósulására maga is közre fog működni.

TÁVIRATOK.

A transzváli háború.

London, május 10. *Kitchener* lord jelenti: 18 yeomanry-század hajóra szállt, hogy visszatérjen Angliába. A Reuter-ügynökségnek jelentik Kirksdorpból 8-iki kelettel, hogy *Hartebeestfontein* most már lerombolják. *Stein* és *Dewett* állítólag Nyugat-Transzválban vannak.

Vasuti baleset.

Ludwigshafen, május 10. A strassburgi gyorsvonat tulment az ütközőbakon és a fordítókorongon, keresztültört a beszállócsarnokon és kirobogott a kocsitra, félretolta az ut tulsó felén álló teherkocsikat és a gőzmozdonnyal és szerkocsival a téli kikötő vizébe rohant. Hír szerint két hivatalnok és egy asszony megsérült.

Anglia népessége.

London, május 10. A népszámlálás ideiglenes adatai szerint Anglia és Wales lakosságának száma 32,425,717, vagyis 3,523.191 több, mint 1891-ben volt.

Búcsúzó a képviselőházhoz.

(Röpirat az incompatibilitásról.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 10.

Egy röpirat jelent meg ma Budapesten. Báró *Kemény* Géza országgyűlési képviselőtől ezzel a címmel: „Búcsúzó a búcsúzó képviselőházhoz.” *Kemény* báró, ki különben a szabadelvűpárt tagja; röpiratában visszaillesztést vett az elmúlt öt év politikai történetére, és meglehetősen pesszimiztikus hangon tárgyalja az öt év alatt hozott kiemelkedőbb fontosságú törvényeket. Ezek a kuriai bíraskodásról, a helyi érdekű vasutakról, a fuvardíjakról és végül az incompatibilitásról hozott és hozandó törvények.

Aktuális voltánál fogva hozzuk a röpiratból mutatónak *Kemény* báró véleményét az összeférhetlenségi törvény revíziójáról.

Elérkeztem a jelen piéce de resistance-ához — írja a röpirat — az *inkompatibilitási törvény revíziójának* kérdéséhez, mely eredetileg csekély horderejű, kisebb revízió fontosságával bíró törvény-kiigazításának látszott, de mely a napi sajtó morális riadói nyomán, nagyra nőtte magát ki, mint hajdan a dr. Faust pudlija, és most itt áll szemünk előtt mint nilusi ló!

Ezen nem is csodálkoznánk, ha a tárgyalások folyamán olyan fölfogások merültek volna fel, melyek méltán jogot tarthatnak elvi álláspontok elfoglalására, mint pl. a papok, iskola-tanítók, professzorok, ügyvédek kizárása a parlamentből, mikhez pro és contra nagyon is

sok szó férhetne; de azon meder, mibe ma az incompatibilitási kérdés terelve van, alázatos nézetünk szerint, a vicinális vasutak kérdésének kibővítése és semmi más, t. i. nemcsak a vicinális vasutak kasszái közeléből, de a vállalatok és bankok wertheimjaitól is lehető távol igyekszik tartani a t. képviselő urakat. — Morális fölháborodással kiált rájuk, a közmorál nevében, és talán még a vagyonbiztonság érdekében is: távozzanak! Távozzanak, mert a képviselő urak nyomást gyakorolhatnak, ergo fognak gyakorolni állásuknál fogva a kormányokra: úgy vélem azért, mert azok gyávák! Távozzanak, mert mint alkuvók becsaphatják, ergo be is csapják a kormányokat: úgy vélem mivel azok ostobák, és ennél fogva mindörökké tilos lesz képviselőnek a vállalatok és bankok szentélyébe tolazkodni.

Körülbelül ebből fog állani a törvény és indokolása, mely most vajudik a születéssel. Előrelátható következése az lesz, hogy egy csapat nagyon megbízható és befolyásos tagot vesztenek el a vállalatok és bankok igazgatóságai, mi azoknak — mivel ugy sincsenek bővében — meglehetősen pótolhatlan hiány lesz, és esetleg forgalmuk hanyatlását is idézheti, elő, mi közgazdasági szempontból is mindenestre kár, de ugyanakkor kár az egyeseknek is. Továbbá bevágja utját annak, hogy kisebb vagyou ember, kivált ha család s. és nem pesti ügyvéd vagy ujságíró, Budapesten mint képviselő megélhessen, és föntarthassa magát azon körben, mely műveltségének megfelel és hol tehetségeit megismertetvén, fokokként előre haladhat. Ezen legutóbb említett körülmény nemcsak az illetők privát vesztesége, de egyszerűs mind országos kár is, mivel nekünk mint államnak is elkerülhetetlenül szükségünk van minden munkára kész és használható szellemi erőre, mi csak összeszedhető és hazánk földjén magyarnak tartja magát.

Ezen föntebb elmondott állításaim igazolására, csak körül kell tekintenünk a magyar parlamentáris élet küzdőterén, példát találunk eleget. Vannak ugyanis a t. képviselő urak között, kik soha sem jutottak volna sem azon vagyonhoz, sem azon pozícióhoz, melyet birnak, ha előttük el lett volna zárva, az ő becsületes és szorgalmas munkásságuk nyomán, némi vagyonszerzés és megismertetése azon megbízhatóságnak és munkaképességnek, mely bennök rejlett és a melyet most is némelyek közülök az állam magas és legmagasabb szolgálatában érvényesítenek — reményünk van hozzá — a haza javára és előmenetelére. De azok, a kik közülök netalán egyebet nem is értek volna el, mint hogy becsületes munkájokkal hasznos tagjai voltak társulataiknak és magoknak némi vagyont gyűjtöttek, azok sem követtek el talán bűntetendő, elítélendő cselekményt! Esetleg lehetnek olyanok is a t. képviselő urak közül, kik visszaélve állásukkal, a kormány- vagy vállalatoktól oly előnyöket igyekeznek kicsikarni és fognak igyekezni elérni, melyek morális szempontból igenis kritika alá eshetnek és egyenesen elítélendők. Ezekkel szemben, alázatos nézetünk szerint, ott van az alkotmányos miniszter, ki hivatott őre az országos érdekeknek és hasonló körülmények között saját becsületét is megvédeni kénytelen. Egy olyan minisztert, kit erre képesnek nem tartunk, nem törvényekkel kell körülámláznunk, hogy lábán megtudjon állani, hanem el kell buktatni mielőbb és mást helyébe! Ez pedig egy alsóháznak jogában áll.

A mi pedig a társulatok és vállalatok anyagi érdekeit illeti, arra nézve első sorban ott vannak ők magok és ráadásul, ott a szent igazság nagyképu kezelője, az állami justitia,

mely minden privát érdek megvédésére kötelességszerűen hivatott. Ezért bizony a t. képviselő urak tisztességes részét is elhessegetni a becsületes és hasznos munkától határozottan hibás és a közre nézve is káros eljárás marad, annál inkább, mivel, ha vannak a t. képviselő urak között, kik úgy tartják, hogy „bonus odor luci“, azok csak úgy benne lesznek ezentúl is. a gescheftelés hasznát hajtó vásárában, mint eddig, mikép azt a vicinális vasutaknál szerencsénk volt említeni.

De mind az elmondottak után is úgy ítélem, hogy ez a törvényjavaslat is nagy többséggel fog keresztülmenni. Annál inkább, mivel, ha körültekint az ember a t. Ház folyosóján és hallgatja bizottsági tanácskozásait — csodálatos, de mégis igaz, — hogy ezen tulajdonképpen egészen másodrendű javaslat, mi eredetileg csak egy régi kis rendelkezés pótlására lett volna hivatva, oly nagy hullámokat kavart föl, úgy sístereg és bömböl, mintha csak az Ember tragédiájának egy újabb kiadása Lutheré füténé a kazánt és szitaná alatta a tüzet! „Videant consules“ nehogy fölrobbanjon a phalanster!!

SZINHÁZ ES IRODALOM.

A színház műsora:

Szombat: San-Toy, operette.
Vasárnap: Délután: Gyimesi vadvirág. népszínmű. Este: San-Toy, operette.

San-Toy.

— Bemutató előadás. —

Hosszu előkészület után végre színre került nálunk is Sidney Jones hírneves operettje, mely dicsőségesen járja be a kontinens összes színpadjait. A zene exotikus volta mellett is igen dallamos, sok helyütt fülbemászó; a mi benne pedig egészen idegenszerű, az ha nem is kerül a kintorna szekrényébe, azért mégis igen népszerűvé válik.

De nem csatlakozom, ha azt állítom, hogy már most csakugyan megelegelte a közönség a napkeleti muzsikát; de még inkább a hülye angol operett-szöveget. Szinte hihetetlen, hogy három ember írta ezt a szöveget és hogy három ember nem tudott valamire való mesét komponálni. Ellenben ostoba unalmasság van benne annyi, hogy csodaszámba megy, ha el nem alszik tőle az ember. Pedig Sidney Jones muzsikája megérdemelné, hogy hosszabb életű legyen a színpadon, de a szöveg olyan, hogy agyonfojtaná Wagner vagy Mozart isteni genitálisát is. Kár, hogy *Polgár* Sándor csak a harmadik felvonásban élesztette fel a közönség érdeklődését sikerült kupléival; a közönség már az első felvonásban is hálás lett volna érte.

Az operett éltető lelke volt *Felbő* Rózi a címszerepben. Pezsgő jókedvvel játszott, szépen énekelt, táncában kedves és kecses volt ugyanarra, hogy bátran kiállhatta az összehasonlítást a fővárosi San-Toy-val. Virágkosár, virágcsokor és zúgó tapssal jutalmazta a közönség a mai kitűnő alakítását.

Mellette kitűnt *Tomcsányi* Russi, ki a komorna szerepében valóságos exellált. A kis művésznő sokoldalúságáról beszél a mai sikere. Kevesen vannak, kik a társalgási darabokban és a táncos operettekben egyformán oly tökéletesek, mint ő. A harmadik női szerepben (*Poppie*) *Mányai* lépett fel.

A férfi szerepek elseje *Csuli Polgár* Sándor, őt illeti a legnagyobb dicséret, mert rendezői talentumának fényes jelét adta és mert a szerepét kitűnően interpretálta. Amíg *Polgár* a színpadon volt, a közönség kitűnően mulatott; meg is honorálták percekig tartó tapsokkal. Otletesek és ügyesek voltak kupléi is.

Arkossy (Bobbie) szép énekével, *Szadai* mulatságos mókáival, *Nemess*, *Boda* és *Szabó* Laci pedig játékkal, előbbieket még korrekt énekükkel is a legjobbat nyújtották.

A második felvonás élénkségét emelte *Hegyi* Kornélia és *Ferry* ballet-betéte. Mindketten sok gráciával lejtették táncukat és nem tulozunk, ha azt mondjuk, hogy jobban tudtak

hatni táncukkal, mint a nagyhirű táncosnő kollegájuk Cleo.

A kiállítás és a kosztümök mintaszerűek és ezért dicséret illeti *Strauss* Béla festőműtermét, *Zombori* Imre ruhatárost. A zenekar *Békessy* karmester vezetése mellett jól oldotta meg nem könnyű feladatát. **Carolus.**

* **Könyv Duse Eleonoráról.** Rómában a napokban érdekes könyv hagyta el a sajtót, *Luigi Rasi* olasz író műve, ki vaskos kötetben írta meg a legnagyobb olasz tragika, *Duse Eleonora* élettörténetét. A mű részletesen tárgyalja Duse művészi pályafutását s életének nevezetesebb mozzanatait.

* **Ramlock ezredes végzete.** Braddon ily című két köteles regényének első része most jelent meg a Legjobb Könyvek gyűjteményében, növelve ama becses és érdekes művek számát, amelyek a regénytárban napvilágot láttak. Az angol szerző, aki a legjobb elbeszélők egyike, ebben a regényben egy szép fiatal és igen gazdag özvegy asszonyt szerepeltet. A bájós özvegy férje halála után a svájci és olaszországi tavak mentén mely elvonultságban tölti napjait és Londonba csak évek múltán tér vissza, hogy ismét szerepeljen. A társaság azonban hidegen, barátságtalanul fogadja, még pedig azért, mert rossz híre szállt. Az a hír terjedt el róla, hogy férje halála után Panusch ezredessel szerelmi viszonyt kezdett és hogy a külföld városában Panusch feleségként szerepelt, ugy utazva azzal, mintha férj és feleség lettek volna. Az ártatlan asszony megdöbbenve értesül erről a hírről s az a gyanuja támadt, hogy Panusch ezredes egy ő hozzá hasonló nőszeméllyel csak azért utazgatott, hogy az ő női becsületét meghurcolja és kompromittálja. Ily körülmények között egy híres magán-detektivhez fordult, azt bizta meg annak kikutatásával, hogy ki volt az az ő hozzá hasonló nő, akit Panusch ezredes a feleségének adott ki. A titkos rendőr persze azonnal hozzáfog a titokzatos ügy kinyomozásához s az első szálát mihamar megtalálja, körülbelül itt végződik a regénynek most megjelent első kötete méltán fölkeltve az olvasó közönség nagy érdeklődését és pedig annál inkább is, mert ezt a röviden elmondott mesét Braddon igen szépen és érdekesen adja elő.

Vidéki hírlapírók tanácskozása.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 10.

Az ujságírók testületi szezvezkedésének kérdése, mely az „Otthon“-ból indult el, hogy a maga részére méltó helyet keressen az általános nagy társadalmi szervezkedésekben, a vidéki hírlapírók országos szövetségében is tanácskozás tárgya. A szövetség áldozó csütörtökön délután 4 órakor Budapesten a Pannónia-teremben igazgatósági ülést tart s ezen az ülésen készítik elő a debreceni pünkösdi közgyűlésre beterjesztendő igazgatósági javaslatokat.

A szövetség hivatalos lapjának ma megjelent számában *Palóc* László szövetségi titkár háromrendbeli nagyon fontos és erős érvekkel bőven megindokolt javaslatot közöl, melyek a vidéki nyomatos ujságoknak ismeretes ügyét, az ujságírói kamarák kérdését és az ujságírók vasuti jegykedvezményét tárgyalják.

A budapesti ujságírók egyesülete 18 nyomatos ujság címét közölte a vidéki hírlapírók szövetségével, megkérdezte: vajon szükség-e a vidéki sajtónak ezekre a nyomatos lapokra, használja-e őket a vidéki sajtó és van-e ezen nyomatosoknak létjogosultságuk.

A V. H. O. Sz. e kérdésekre nyilatkozatot kért négyszáz magyar vidéki lap szerkesztőségétől. Am csak 86 nyilatkozat érkezett be az elnökséghez.

Palóc László javaslata ezen 86 válasza támaszkodva, behatóan foglalkozik a kérdéssel, melynek sokféle elágazó szálait összevonja és arra a megállapodásra jut, hogy a vidéki sajtónak nyomatosokra szüksége nincsen. Öt pontból álló határozati javaslatának figyelemreméltó

része az, melyben óhajtja, mondja ki a közgyűlés, „hogy a V. H. O. Sz. alapszabályaiban kifejezésre juttatja azt az elvet, hogy a szövetség tagjai két csoportra oszthatók. És pedig az első csoportba felvételnek azok a hírlapírók, akik tisztán és kizárólag hírlapírással keresik kenyerüket és akiknek életviszonyairól a szövetség gonoszkodni köteles; a második csoportba felvételnek minden ujságíró, aki a hírlapírást terén már három év óta hivatásszerűen foglalkozik.“

Bár úgy látszik, mintha a határozati javaslatnak ez a pontja semmi összefüggésben nem állana a vidéki nyomatos ujságok kérdésével, meg kell itt jegyeznünk, hogy a terjedelmes indokolásnak minden érve ezen határozati javaslat megvalósítását teszi indokoltá.

Az ujságírói kamarák kérdésében szintén messze kiterjedő indokolással a következő 4 határozati javaslatot teszi:

1. Mondja ki a közgyűlés, hogy az „Otthon“ írók és hírlapírók körének azon mozgalomához, hogy a hírlapírók erkölcsi és anyagi viszonyainak rendezését maga elé célul tűzte, — csatlakozik.

2. A hírlap-kaució megszüntetését óhajtja — és e helyett óhajtja a kiadó vállalatokra háritani ama kötelességeket, melyek az alábbi harmadik pontból következnek.

3. Hogy törvényhozási intézkedést óhajt, mely kimondja, hogy a hírlapkiadó vállalatok és a hírlapírók között kötendő szerződések nem tisztán magánegyezkedéseken alapulnak, hanem azoknak kiinduló határai magában a sajtótörvényekben vannak megállapítva.

4. Az „Otthon“ által szervezendő ujságírói itélő fórumokat szükségesnek tartja

a) azért, hogy ezen fórumok az ujságíróknak — bizonyos esetekben — ótalmat nyújtsanak és eljárásukat igazolják;

b) hogy a sajtó megfélemlítésére vonatkozó minden fellépéssel szemben megtorlással élhessenek;

c) hogy az ujságírók között felmerülő vitás ügyekben a bébekiróság kötelességeit teljesítsék.

Vége a vasuti jegy kedvezmény ügyében azt a javaslatot teszi, hogy mondja ki a közgyűlés, miszerint megkeresi a „Budapesti Ujságírók Egyesületét“, valamint az „Otthon“ írók és hírlapírók körét és felkéri őket arra, hogy a Vidéki Hírlapírók Országos Szövetségével együttesen a vasuti jegykedvezmények ügyében lépéseket tegyenek a kereskedelemügyi miniszternél oly célból, hogy azon hírlapírók részére, akiket a miniszter az ő diszkrecionális joga alapján a jegykedvezményben részesíteni óhajt, olyan arcképes igazolványokat adasson ki, melyek ezen hírlapírókat az egy-szeri utazásra érvényes jegy megváltására feljogosítják.

EGYESÜLETI ELET.

(*) **Az aradi kaszinó-egyesület** folyó évi közgyűlését saját helyiségében (Andrássy-tér 15. szám. I. emelet) folyó hó 12-én délelőtt tizenegy órakor tartja meg, melyre az egyesületi tagok tisztelettel meghívotnak. A közgyűlés tárgyai: 1. Az igazgatóság évi jelentése az 1900—1901. évről. 2. A számvizsgáló-bizottság jelentése az 1900—1901. évről. 3. Lemonadás folytán elnök és három igazgató választása, valamint az időközben megüresedett három választmányi tagsági hely betöltése. 4. Költség-előirányzat az 1901—1902. évről. 5. Netaláni indítványok. Az aradi kaszinó-egyesület elnöksége.

(*) **Az Erzsébet jótékony asztaltársaság** szombaton este a Mirtl-féle vendéglőben rendezheti értekezletét tart, melyre ez uton is meghívja a t. tagokat az elnökség.

A megvadult börze.

(Egy nap a new-yorki tőzsdén.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, május 10.

A new-yorki tőzsde egy napjáról hozunk tudósítást az alábbi táviratban. Megemlékeztünk már arról az örületes tőzsdelázról, mely pár hét óta elfogta a new-yorki tőzsdét. s lapunk vezérhelyén szakszerű méltatása található ma annak a veszedelmes és képtelen spekuláció szenvedélynek, mely ezeket meg ezeket juttat koldusbotra az ujjvilágban.

A mai nap lefolyása a következő volt:

New-York, május 10.

Az érték-tőzsde ma mindjárt megnyitáskor nagyon izgatott volt. Egy vágya volt mindenkinek: eladni papírjait. Az üzlet élénk volt és az első félóránban úgy látszott, mintha egy papirnak sem akadna támogatója, noha a Northern-Pacific részvények a megrémült baissierek kínálatára emelkedtek. 10 óra 33 perckor 500 darab azonnal szállítandó Northern-Pacific-részvényért 300 dollárt fizettek, 100 darabot pedig holnap való szállításra 230 dollárjával adtak el. Az egész idő alatt a többi papirok mind hanyatlottak és úgy látszott, mintha ki volna adva a paracs, hogy mindent az árra való tekintet nélkül adjanak el.

Ez a vad hangulat szakadatlanul tartott 10 óra 15 percre, a mikor egy pillanatra úgy látszott, mintha az árfolyamok tartani akarnák magukat. Northern Common Shares-ből nagy tételek érkeztek Európából a Majestic és Servia hajókkal arbitrage-cégek számlájára. Ezeket a tételeket a reggeli tőzsdéorákban kézbesítették és a tőzsdén készletben tartották a röglőn szállításra.

Ez azonban csak egy csöpp volt az örült kereslet mellett. Időközben az érdeklődés arra a hirre összpontosult, hogy tanácskozások folynak a végre, hogy a két versengő tábor, az Union-Pacific-vasut és a Northern-Pacific-vasut csoportja között tartós megegyezés előkészítése céljából fegyverszünet-féle jöjjön létre. A Kohn, Löb és társa cég vezetése alatt álló párt tagadja, hogy a baissiereket sarokba akarja szorítani, sőt ellenkezőleg kijelentette, hogy vásárlásai egyesgyedül arra szolgálnak, hogy Northern-Pacific-részvényeket szerezzen, hogy befolyás gyakorolhasson a szavazásokra. 11 óra tájban az üzlet ezekben a papirokban olyan lázas volt, hogy az árak egy és ugyanabban az időben 25—50%-kal ingadztak, sőt egy esetben 1000 dollárt is adtak készpénzben a részvény darabjéért.

11 óra után úgy tetszett, mintha már éppenséggel nem volna mire támaszkodnia a piacnak. Az árfolyamok hanyatt-homlok estek. 11 óra 40 perckor tudomásra jutott, hogy a Morgan Gompany és a Kohn, Löb és társa cégek éppen most abban egyeztek meg, hogy a Northern-Pacific-részvényeknek a mai napon való szállítását nem akarják kioroszakolni. Erre a hirre a tőzsde általában javult. A kedvezőbb hangulat azután tovább is tartotta magát.

Egy órakor egy cég egy millió dollárt ajánlott fel kölcsön 6%-ra és azt beszélték, hogy más cégek is odakölcsönzik rendelkezésre álló tőkájukat a kurzusok további hanyatlásának megakadályozása végett.

A bankok mindazonáltal tartózkodók és arra határozták el magukat hogy csak rendes ügyfeleiknek adnak kölcsönt. Egy óra 50 perckor 60%-ot ajánlottak pénzért. Két óra tájban enyhült meg a lázas izgatottság, de még egyre tartott. Az árfolyamok azonban mind a legalacsonyabb árfolyam felé emelkedtek. Zárlatkor

is nagyon izgatott volt még a hangulat rohamos árhullámozás mellett, de azért az árfolyamok a tegnaphoz képest jóval magasabb színvonalukról nem estek vissza. Részvényforgalom 6,422.000 darab.

Tisza Kálmán nyilatkozata.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 10

Általános feltűnést keltett a főváros politikai köreiből — jelenti budapesti tudósítónk — Tisza Kálmánnak az „Egyetértés“ mai számában tett nyilatkozata.

A képviselőház folyósóján egyébről sem beszéltek, mint erről a nyilatkozatról, amelynek pártkülönbség nélkül fontosságot tulajdonítottak. Mindenkit különösen az érdekelt, hogy melyek azok a módosítások, amelyeket Tisza Kálmán követel. Hir szerint ez a holnapi pártkonferencián már köztudomásúvá válik.

Maga a nyilatkozat a következő:

Tisztelt szerkesztő ur!

Mai vezércikkre, mely csekély személyemmel foglalkozik, ezzel kezdődik:

„Valóban klasszikus nyilatkozat az öreg Tisza Kálmáné, ha csakugyan igaz, hogy ilyenformán beszélt: Megteszem módosító indítványaimat az inkompatibilitási javaslatához, megteszem a pártkérdés ellenére is, meglátom, kitesznek-e abból a pártból, melyet én alapítottam.“

Miután az mondatik, „ha csakugyan igaz,“ erre nézve szólva kizárólag megmondom és kérem legyen szives közölni, hogy azt, a mi ezen mondatban a meglátom-tól kezdve foglaltatik, soha sem mondtam és sem semmit ahhoz hasonló.

Hivalkodó, elbizott sohasem voltam, nem fogom azt kezdeni most, mikor elismerem, igazán mondja azon vezércikk, hogy „megrokkant közlegény“ vagyok, de különben is a dolog természetében van, hogy ha valaki egy pártkérdésnek nyilvánított javaslatnak nem egyes részletei, de az egész ellen szavaz, habár csak a harmadik felolvasásakor is, maga kell, hogy levonja magára nézve azon következtetést, hogy a párt hitelekéből ki kell lépnie.

Teljes tisztelettel vagyok szerkesztő urnak

kész szolgája

Tisza Kálmán, s. k.

A lap Tisza Kálmán e nyilatkozából a következőket véli kiolvashatóknak: „Kitűnik ebből, hogy a szabadelvű párt alapítója s hosszú időn át vezére az összeférhetetlenségi javaslat némely részletére módosítvánnyal fog előállani vagy legalább annak némely részletét nem helyesli. S kitűnik egyuttal, hogyha ő a javaslat ellen szavaz, habár a harmadik felolvasásban is: akkor a szabadelvűpárt országgyűlési köréből, sőt mint mondja, a pártkötelekéből ki fog lépni.“

(A holnapi pártértekezlet.)

A szabadelvűpárt holnapi konferenciája elé szokatlan érdeklődéssel néznek képviselői körökben. Az érdeklődést csak fokozta Tisza Kálmán nyilatkozata, mert ebből megerősítve látják azt a rég korpoltált hirt, hogy a liberális párt megalapítója kilép a pártból arra az esetre, ha indítványait, melyek az inkompatibilitási törvényjavaslat módosításra vonatkoznak, el nem fogadná a párt.

Széles körökben az képezi most érdeklődéstárgyát, hogy be fog-e következni e kolosszális politikai esemény, avagy egy kompromisszum jön létre, mely Tisza Kálmánnak lehetővé fogja tenni továbbra is megmaradni a pártban. Általában azt hiszik, hogy Tisza Kálmán kívánságai

írásban formulázva, már Széll Kálmán kezében vannak. A kormányelnök véleménye ezekre vonatkozólag azonban mindeddig ismeretlen.

Annyi az előjelekből ítélve máris bizonyos, hogy az inkompatibilitási javaslat Tisza Kálmán esetleges kilépése dacára is törvényerőre emelkedik. Noha az is köztudomású, hogy az agg generális nem áll egyedül véleményével, hanem a pártnak mintegy hatvan tagja van vele egy nézetben.

E hatvan képviselő azonban aligha fogja ugyanazt az utat követni, ha a módosítást meg nem szavazzák, mint Tisza Kálmán.

A mennyiben ugyanis Széll Kálmán pártkérdést csinál az ügyből — a mi valószínű — akkor e hatvan képviselő abszéntálni fog azon az ülésen, melyen a Ház a törvényt megszavazza. A szavazástól csupán azok nem fognak tartózkodni, kiknek az új törvény életbeléptetése után mandátumaikról úgy is le kellene mondani, vagy a pártot különben is elhagynák.

Ez utóbbiak egyrésze különben a holnapi pártértekezleten felszólal.

A pártkonferencia felette élénknek ígérkezik. A vitában Széll Kálmán miniszterelnökön, Rohonyi Gyula és Papp Géza előadókon kívül részt fognak venni Tisza Kálmán, Tisza István gróf, Gajdary Ödön, Chorin Ferenc, Serényi gróf, Széchenyi Aladár gróf, Heltai Ferenc és Hieronymi Károly, kik a javaslat ellen foglalnak állást.

Továbbá Szilágyi Dezső, Horánszky Nándor és Kabos Ferenc, mint a javaslat védői beszélnek.

A pártértekezlet valószínűség nem fejezi be holnap a javaslat feletti tárgyalásokat, úgy hogy a konferenciát előreláthatólag folytatni kell vasárnap is.

Barth Lajos birái előtt.

(Tárgyalás a zsarolási pörben.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 10.

Mai számunkban már rövidesen megemlékeztünk arról, hogy Barth Lajos fölött tegnap kezdett itélkezni a berlini törvényszék. A berlini lapok nyomán most abban a helyzetben vagyunk, hogy a pör eddigi lefolyásáról teljesen részletesen beszámolhatunk.

A vizsgálati fogságból három vádlottat vezettek ma a berlini I. kerületi büntető bíróság elé: Milpacher Alice színésznőt, Eger Frigyes lakásbérlőt és Barth Lajos „lapszerkesztőt“. Az elnöki székben Rösler törvényszéki elnök ült. A vádat Dr. Isenbiel főügyész és Figge alügyész képviselték. A védelmet Wronkér, Schwindt és Meyerstein ügyvédek vállalták el. Összesen hét tanu volt beidézve, közöttük Griesheim hadnagy és lovag Stenglin festőművész. A főügyész zsarolási kísérletért emelte a vádat a három vádlott ellen, de a tárgyalás megkezdése előtt arra kérte a bíróságot, hogy a tárgyalás zárt legyen, a nyilvánosság teljes kizárásával, mert oly dolgokat fognak tárgyalni, mely a közérkölciségbe ütközik.

A bíróság visszavonult tanácskozásra s csakhamar kihirdette a határozatot, mely szerint a tárgyalás egész az ítélethozatalig zárt lesz.

A zsarolás, mint ösmeretes, az elhunyt Bernhard szász-weimari herceg családja ellen készült és a mostani uralkodó herceg ellen. A fővádlottnak Milpacher Alicenek 1899-ben bizalmas viszonya volt, az akkorában Potsdamban a gárda-ezrednél szolgáló herceggel. A színésznő lakása a másodrendű vádlottnál: Egernél volt. A herceg 1900. október havában meghalt. A színésznő teljesen segély nélkül állott s elhatá-

rozta, hogy ír az elhunyt herceg fivérének, hogy Bernhard herceg neki 40.000 márkát ígért. Ezt az összeget kéri most kiutalványozni.

Habár a herceg nem érezte magát kötelezve fivére ilyen ügyét rendezni, mégis nagyobb összeg pénzt küldött a színésznőnek. Egy későbbi levélben Milpacher azt írta, hogy ő a hercegnek 12.000 márkás kölcsönt szerzett s erről neki váltói is vannak. A hagyaték rendezésére kiküldött bizottság ezen követelést figyelmen kívül hagyta, mire a színésznő az elhunyt herceg anyjához, Paulina hercegnéhez fordult s tőle követelte a fia által ígért 40.000 márka kifizetését.

Ezt a levelet már Barth írta, mint egy újságvállalat tulajdonosa s sejtetni engedte a hercegnővel, hogy ha Milpacher követelését nem teljesítené, úgy az ügyből a sajtó útján botrányt csinálnak.

Barthnak ezért a munkáért Milpacher 5000 márkát ígért, ha az sikerrel jár. Ez volt a tényállás.

Milpacher kisasszony már volt büntetve egyszer zsarolás, Eger pedig valami erkölcsi kihágás miatt. A három vádlott közül egyedül Barth volt büntetlen előéletű.

A tárgyalás folyamán a vádlottak nem tagadták az elkövetett bűnt. Az ítéletre csak ma kerül sor.

SPORT.

+ Ifjúsági tornaverseny. Az aradi kir. főgymnasium, állami főreáliskola és állami tanítóképző intézet tanuló ifjúsága május hó 19-én délután 4 órakor a lyceum előtt fekvő játszótéren az újonnan berendezett játszótér felavatása alkalmából és a budapesti országos tornaversenyre felmenő szegényebb sorsú tanulók uti költségeinek fedezésére tornaversenyt rendez. A tornaverseny sorrendje a következő: 1. Felvonulás. 2. Hymnus. 3. Szabadgyakorlatok. 4. A kir. főgymnasium és állami tanítóképző intézet Budapestben bemutatandó külön botgyakorlatai. 5. A kir. főgymnasium és állami főreáliskola négy alsó osztályának szertornázása (osztály-tornázás), a három tanintézet felső négy osztályának az országos tornaversenyen bemutatandó szertornázása (csapat tornázás.) 6. Versenyek: a) síkfutás, b) rud- és kötélmászás, függeszkedés, c) magas-ugrás és sulydobás távolra. (Osszesített verseny.) 7. Játék. 8. Hymnus. 9. Elvonulás. Belépti-díj 1-ső sor 1 korona, 2 sor 60 fillér, állóhely 40 fillér. Kedvezőtlen idő esetén az ünnepély május 20-án (hétfőn) tartatik meg.

Lövöldöző diák.

(Aki leakarta lönni a tanárját.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, május 10.

A maga nemében páratlan esetről ad hirt egy fővárosi táviratunk, mely a budapesti kilencedik kerületi felső kereskedelmi iskolában játszódott le.

Az iskola egy tanulója, név szerint Üрге Lajos, egy villamos vasuti ellenőr tizenhat éves fia. Már heteken keresztül egy kilences kaliberű flobert puskával járt az iskolába. Mialatt az előadások folytak, a fiu vagy a pad alatt tartotta az öldöklő szerszámot és oly ügyesen tudta elrejtetni, hogy a tanárok heteken keresztül nem vették észre.

Előadás után a főváros környékéről bejáró tanuló társaival együtt az osztályt valóságos céllövőnek rendezték be. Karikat rajzoltak a táblára, belől aztán kisebb köröket kerítettek és versengve lövöldöztek bele a tanterem tulsó oldaláról. Megesett az is, hogy egy-egy ablakot löttek keresztül, vagy hogy a térképen lövöldöztek különösen Angliára, mert nagyon fájt a szívüknek a burok leveretése.

A céllövéshez szükséges golyóra pedig

igen egyszerűen szerezte be Üрге Lajos a költségeket. Az iskolai könyvtárból mintegy 137 darab könyvet lopott el és egy ismerős antikvárusnak adogatta el azokat olcsó pénzen.

Egyik tanuló társa véletlenül megtudta, hogy mi módon szerzi Üрге Lajos a pénzt. Fenyegette a fiut, hogy feljeleni az osztályfőnöknek, ha tovább is folytatja ily módon a pénzkeresetet. Ürgét ez az árulkodó hajlam rettenetesen felbőszítette. Eleinte csak fenyegette a lelvéssel iskolatársát, de később — mikor az nem tágitott elhatározásától — az osztályteremben rásütötte a puskát. Egy pár centiméternyire süvített el a feje felett a golyó és a falba furódott.

Ezzel aztán végleg kicsuszott lába alól a talaj. A fiuk jelentés tettek az esetről az osztályfőnöknek, a ki megtudván a dolgok miben állását, kijelentette, hogy jelentést tesz Üрге Lajos magaviseletéről az igazgatónak. A fiut ez még inkább felbőszítette:

— Ha feljeleni a tanár ur, akkor magát is lelövöm!

A tanár azonban mégis feljelenítette.

Ma délután hozta meg az ítéletet az intézet tanári kara, mely szerint Üрге Lajost az ország valamennyi intézetéből kizárta. Az ítéletet azonnal felterjesztették a miniszteriumhoz.

HIREK.

Egy esküdtbiróság helyszíni szemléje.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, május 10.

A Weingrich módosi ügyvéd meggyilkolása miatt megindult pör végtárgyalása során — mint már megirtuk — tegnapelőtt este a nagybecskereki esküdtbiróság külön vonaton helyszíni szemlére Módosra utazott, hogy meggyőződjék Gagyánszky tanu ama vallomásának helyességéről, vajjon éjjel ki lehetett-e hallani az utcára Weinrich házából a kiabálást. Gagyánszky ugyanis azt vallotta, hogy a gyilkosság éjjelén elment a meggyilkolt háza előtt, ahonnan a gyilkos Radoszának e szavait hallotta:

— Hogyan mer engem pofon vágni?

A bíróság — mint ma jelentik — tíz óra tájban érkezett Módosra.

Gagyánszky tanu odaállították a háza elé, a gyilkost pedig bevezették abba a szobába, a melyben a gyilkosságot elkövette. Polgár bíró utasította Radoszát, hogy a neki elmondott szerb mondatokat kiáltsa el oly hangosan, ahogyan a gyilkosság éjszakáján kiáltotta. A kiabálás eleinte nehezen ment, de többszörös próba után Radoszát bátrabb lett és a próba kitűnően sikerült: az utcán mindent tisztán lehetett hallani és így föltehető, hogy Gagyánszky tanu igazat vallott.

A vádlott ezzel bizonyítani akarja, hogy csak a rajta ejtett arculütés után nyult a törhöz és revolverhez.

Erdekes, hogy a vádlott, bár leláncolva és szuronyok között vezették, fekete szalonruhában, lakkcipővel a lábán, a kalapot szemébe nyomva, egyenes testtartással lépkedett a szuronyok között. Semmiféle lelki furdalás vagy testi megtörtség nem volt rajta észlelhető.

Az érdekes helyszíni szemle megojtése után a városházán jegyzőkönyvet vettek föl és az esküdtbiróság rövid pihenő után visszautazott Nagybecskerekre, ahová hajnali három óra tájban érkeztek meg.

Tegnap reggel már kilenc órakor folytatták a tárgyalást, amely a Módoson fölvevett jegyzőkönyv fölolvásával kezdődött. Az ügyész ezután előterjesztette az esküdtekhez intézendő kérdésekhez.

A kérdések elfogadása után az elnök át-

adta a szót Wiedorn Adolf dr. ügyésznek, aki föntartotta a vádat az eredeti vádhatározat szerint, gyilkosság, rablás, lopás és becsületsértés miatt.

Ma késő este hozta meg verdiktjét az esküdtszék. E szerint a bíróság azon kérdésére, hogy bűnös-e Radoszát a gyilkosság elkövetésében, nemmel felelt. A második kérdésre a mely az volt, hogy vétkes-e a szándékos emberölés, rablás és becsületsértésben, igen volt az esküdtek válasza.

A törvényszék erre visszavonult ítélet hozatalra s rövid idő alatt az elnök ki is hirdette azt, a mely szerint Radoszát az esküdtszék verdiktje alapján tizenöt évi fegyházra ítélte.

A menyasszony sirján.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, május 10.

Pár nappal ezelőtt megirtuk annak a nagyváradi leánynak az öngyilkosságát, aki azért kereste a halált, mert vőlegénye visszaküldte a jeggyűrűjét.

Goldenthal Berta, a fiatal leány, pár órai szenvedés után meghalt. Alig egy hete, hogy ez a szerelmi dráma izgalomba ejtette Nagyvárad lakosságát és ma ezzel összefüggésben egy még megrendítőbb esetről ad hirt a táviró.

Pásztor Ferenc, az öngyilkos menyasszony volt vőlegénye, ma délután kiment a temetőbe és a frissen hantolt sirva dőlve, kétszer magára lőtt.

A szerencsétlen leány öngyilkossága óta Pásztor Ferenc kétségbeesett magaviseletet tanusított. Nem volt se éjjele, se nappala. Buskomorság tünetei mutatkoztak rajta, kerülte az embereket, még az édesanyjához is alig szólt. Mindig azt hajtogatta, hogy ő volt a leány gyilkosa. Nem tudták e rögeszmétől megszabadítani, bármit beszéltek is neki.

— Így nem tudok élni, jobb volna nekem is meghalni.

Naponta künn járt a temetőben. Virágokat hordott az elhunyt menyasszony sirjára és órák hosszat zokogva, szótlanul állt a sir mellett.

A városban lehorzástott fölvel járt ide-oda és mindenki attól tartott, hogy megtébolyodik a szerencsétlen fiatalember. Rendes napi munkáját elhanyagolta, nem evett, nem ivott.

Ma aztán végleg le akart számolni magával. Kiment a temetőbe, a frissen hantolt sirra dőlt és kétszer magára lőtt. Bevitték a kórházba, ahol most haldoklik.

— **Katonai diszsemle.** A 33-ik gyalogezred fölött ma és tegnap délelőtt szemlét tartottak Schwitzer Lajos tábornagy hadtestparancsnok és Lovettó Károly altábornagy hadosztályparancsnok. Tegnap az egész ezred kivonult, ma pedig századonként tartottak fölöttük szemlét a zádorlaci mezőn, ahol csatározási gyakorlatok folytak. Az ezred két részre oszlott, az egyik részt Ecker Oszwald dr. százados, a másikat pedig Hauszlich Dávid százados vezényelte. Döntnökök voltak: Ditrich alezredes és Vachenhausen őrnagy. — A hadtestparancsnok meglegedését fejezte ki a látottak fölött. Ugy Lovettó altábornagy, mint Schwitzer tábornagy, még a mai nap folyamán visszautaztak állomáshelyükre.

— **Az aradi villamossági részvénytársulat** ma délelőtt tartotta évi rendes közgyűlését, a melyen Gulácsy Kálmán, a Trust vezérigazgatójának elnöklete alatt jelenvoltak: Ziper-novszky Richard, Ottenberg Tivadar, Böhm Adolf Pekár Károly, Schulek Géza és Fényes Dezső üzletvezető igazgató, a kik e-lyttesen 4500 részvényt képviseltek. — Az ülés megnyitása után beterjesztették az igazgatóság jelentését és az évi mérleget. E szerint a múlt évi tiszta

jövedelem 33.980 korona 20 fillér, melyből az igazgatóságnak járó 6 százalék, vagyis 2038 korona 80 fillér levonása után a felosztásra kerülő összeg 31.941 korona 40 fillér. Az igazgatóság azt javasolja, hogy részvényenkint 7 korona, vagyis összesen 31.500 korona fizetessék ki, a fennmaradó 441 korona 40 fillér pedig vezetessék elő a jövő üzleti év számlájára. A jelentést a felosztási javaslattal együtt elfogadták s a felmentvényt megadták úgy az igazgatóságnak, mint a felügyelő bizottságnak. Az igazgatóság tiszteletdíját illetőleg a múlt évi határozathoz alkalmazkodtak. A felügyelő bizottságba *Fodort* (Budapest), *Luncert* (Budapest) és ifj. *Walder Gyulát* (Budapest) választották meg. Végül *Varjassy József*, a részvénytársulat megboldogult elnökének érdemeit méltatták s elhatározták, hogy emlékéért jegyzőkönyvben örökítik meg. Közgyűlés után nyomban igazgatósági ülést tartottak, melyen a társulat elnökévé egyhangulag *Gulácsy Kálmánt* választották meg.

— **Házasság.** *Lippner Károly* m. kir. honvédőrnagy, az oravicai honvédszázalaj parancsnoka, eljegyezte özv. *Vigh Jenőné*, szül. *Inkei Vilma* urnót Aradon.

Markovics Mihály tanító f. hó 25-én délután 4 órakor köt házasságot *Tóth Mihály* aradi szabómester szép leányával, *Etta* kisasszonnyal.

— **A jövő pápája** — készülődik. A pápai trónus környezete úgy látszik trón-változást sejt. Erre lehet legalább abból következtetni, hogy *Rampolla* vatikáni államtitkár ettől az állásától visszavonulni készül. Tudvalevő pedig, hogy ő, a „Vatikán esze“ már rég kiszemelt utóda XIII. Leónak. A pápa immár kilencvenkét éves s hirlik, hogy egy végrendeletben maga akarja megjelölni az utódját. Ez az adopcio azonban alig fog megtörténni, úgy, hogy a többi *papabiléknek* is csorbítatlan a reményük a pápaságra, legfőképpen pedig a hatvanhét éves *Serafius Vanmutellinek*, kit a saját testvére és a hármasszövetség támogat. Rompollának már 29, némelyek szerint 33 szavazata van a pápaságra.

— **Sikkasztás egy takarékpénztárnál.** A Hatvanvidéki takarékpénztárnál furfangos módon kiesztelt sikkasztásnak jöttek nyomára, melyet az intézet egy elsőbrendű hivatalnoka, *Lovienzky József* másodkönyvelő követett el. Olyként operált, hogy már egyszer beváltott betétkönyveket kerítette birtokába és a betéteket újra felszedte. Hogy a kár mennyi, még azt nem tudják teljesen. A fiatal sikkasztót futni hagyták, mert a rokonai állítólag megtérítik az ellopott pénzt. Ökelméről érdekes tudni, hogy az egri hirhedt *Eliássy* féle banknál kezdte pályáját, mégis kapott takarékpénztári állást!

— **Letartóztatott jósnő.** Az aradi rendőrség ma délután egy hirhedt kuruzslónőt tartóztatott le. *Horváth Julia* az igazi neve, bár a maga beismerése szerint, már mint *Kovács Lajosné*, *Medlik Józsefné* és *Aranyos Béláné* is szerepelt. Két évvel ezelőtt már volt Aradon Horváth Julia, de akkor három feljelentés alapján folyamatban volt ellene az eljárás, és a kuruzslónő megszökött Aradról, úgy, hogy mindeddig nem akadtak a nyomára. Most negyvennyolc évesnek mondja magát, bár a születési bizonyítvány 55 évre becsüli. Műveletlen, hiszékeny asszonyokat szedett rá, és csapott be 50—60 forintok erejéig. Ráolvasás, jóslás és férfihűség biztosítása volt az eleme. Mikor azonban nem volt keresete, koldult. Érdekes, hogy Horváth Julia valamikor színésznő volt, de látását elveszítette, s így a jóslásra adta magát. A rendőrség letartóztatta és holnap illetőségi helyére, Uj Fazekas-Varsádra toloncoltatja.

— **Veszedelemes fegyenc.** Megirtuk, hogy *Nika Jócó* cigány Temes-Miklós községben nemrég nejét a szó szoros értelmében lemészárolta. Nika most vasraverteren a károlyfalvi fogházban tartják a vizsgálat befejezéséig. A szokott napi rab-séta alkalmával, melyet a

foglyok *Bauer András* fogházőr vezetése alatt végeztek, *Nika Jócá* nekiesett egy *Stosin* Velkov nevű tizenkét éves gyermek-fogolynak, a ki gyujtogatás miatt van letartóztatva és a gyermeket torkon ragadva, a kutba dobta. A börtönőr a gyermek segítségére akart menni, de a cigány nem tudni miként, kiszabadította kezét bilincseiből és *Bauer börtönőrré* vetette magát. A börtönőr erre szuronyt szegzett, de a dühöngő cigány elkaptá a szuronyt, s összetörte. A nagy rémület közepette az őr puskatásával fejére mért két hatalmas ütést, de a cigány ettől sem tántorodott meg, hanem elkapta a fegyvert és most már az ő segítségére jött többi foglyokkal is viaskodni kezdett. Nagynehezen sikerült csak az őrzőgő cigányt megfékezni és a gyermeket a kutból kimenteni. Az örülést szimuláló cigányt ismét vasraverteren őrizik meg.

— **Egy tüzérkapitány hirtelen halála.** Ma reggel a temesvári vonattal érkezett Budapestre a keleti pályaudvarra *Penza Illés* 2-ik tüzérezredbeli nyugalmazott kapitány. A mint a vonatból kilépett, erős orr és szájvérzés fogta el. Hogy a vérzést állítsa, bement a pályaudvar egyik toilette-szobájába. Fél 8 óra tájban benyitott a szobába egy kalauz, s megdöbbenve látta, hogy a kapitány nagy vértócsában életelenül fekszik a mosdó előtt. Azonnal értesítették a főkapitányságot, a honnan *Reisz Aladár* dr. rendőrorvos és a helyőrségi kózház egyik orvosa kiment a pályaudvarra. Az orvosok megállapították, hogy az 53 éves, életerős embert az orr és szájvérzés ölte meg. Holttestét bevitték a 16 számú katonai kózház halottas házába.

— **Hármas ikrek.** Bécsben egy szegény gyárimunkást, *Ich Ferencet*, érte az a kétes boldogság, hogy felesége hármasszövetséggel két fiúval és egy leánnyal, lepte meg. A családnak ilyenképpen való megszorodása azonban olyan nyomorba döntötte a szegény embert, hogy gyűjtés útján szereztek meg az anyának és az újszülötteknek a legszükségesebbeket.

— **Barnumék járásbírósa előtt.** *Temesvárról* írja levelezőnk: Alig, hogy a híres *Barnum-cirkusz* kitette lábát a városból, máris akadtak elégedetlenek, kik panaszokkal a bírósághoz folyamodtak többek között *Polcák Károly* vendéglős keresetet adott be a kir. járásbírósa előtt *Bailey* képviselője dr. *Ivanovits* ügyvédjelölttel. A tárgyalást *Sárpy Jenő* dr. aljárásbíró vezette. *Barnumék* azzal védekeztek, hogy a szerződésben csak 3 sátorról volt szó, a 4-ikhez csak úgy lett volna igénye a panaszosnak, ha a hely, hol a cirkusz épült, azt megengedte volna. Kifogásolták a kár tényleges létezését és annak nagyságát is, mire *Sárpy* aljárásbíró a kár tényleges léte, és annak nagyságának megállapítása végett szakértők kihallgatását rendelte el. *Barnumék* részéről *Illits Gyula*, a „Hungária“ szálló tulajdonosa nevezetett meg ennek és a felperesi szakértő kihallgatására, valamint ítélethozatalra a holnap délután 3 órája tüzetett ki. A tárgyalás kiemelését mindenki élénk kíváncsisággal várja.

— **A Montblanc a jövőben.** A Montblancra, a melynek a megmászása ezelőtt legyőzhetetlen akadályokba ütközött, az idei nyáron száznegyvenegy turista jutott fel. Egy német élclap kifigurázza most a turistákat s azt írja, hogy ha a hegymászók száma ily arányban fog a következő években növekedni, akkor rövid idő múlva oly tolongás lesz a Montblancra, hogy a turisták egymás lábát agyontaposzák. Erre a szen-

vedélyes hegymászásra való tekintettel a ajánlatok a következő rendszabályok:

1. Ugy a felmászásnál, valamint a lejövetelnél a turista köteles jobbra kitérni.

2. Kuttyákat zsinóron kell a Montblancra vezetni.

3. Gyors fotografálás, megállás csakis a táblákkal jelzett helyeken szabad.

4. Kerékpározni csak felfelé szabad, de lefelé nem.

5. Ételmaradékok eldobálása, ujságpapírnak és vasuti jegyeknek az elszórása szigorúan tilos, tessék ezeket a felállított papirkosarakba vetni.

6. A Montblanc csucsán minden turista köteles magát igazolni a fentlevő rendőri hivatalban. A kinek az okmányai nincsenek rendben, azt azonnal lekergetik a hegyről.

7. Rikkantsok és képeslevelezőlap-házalók csak akkor üzhetik az árusítást, ha erre rendőri engedély van.

— **Gyilkosság.** Szigetvárról távirják, hogy a szomszédos *Kálmánca* községben *Csiszár István* községi bíró fiát ma meggyilkolva találták az uton. A szerencsétlen fiatal ember fején és mellén ejtettek a gyilkosok több szurást, a melyek rögtöni halálát okozták. A csendőrség a tetteseket erősen nyomozza, de eddig még eredménytelenül.

— **Egy művész hattyudala.** Az angol hangversenyjáró közönség egyik kedvence, *Edward Lloyd*, a múlt héten egy hangversenyén bucsut mondott a publikumnak. *Edward Lloyd* ötvenöt esztendő s hangjában bér még megvan a régi zománc, de erejéből veszteni kezd s nagy okosan nem várja be a népszerű tenorista, amikor sajnálkoznak majd rajta. A bucsu-estén *Lloyd* így szólt a közönséghez:

— Nincs előttem komikusabb, de ostobább sem, mint az olyan színész, vagy énekes, aki öreg is, hangjavesztett is és mégis görcsösen ragaszkodik a színpadhoz. Egyik sem meri nyíltan bevallani, de nyugodt órákban mind-egyik tudja és érzi magában, hogy csak a régi babérokon élésködi, mikor külső nélkül, hangját veszve, a közönség jóindulatát várja. Nos én nem óhajtok ily szerepre vállalkozni. Erzem, hogy a vállam roskadni kezd. És nem akarom bevárni, míg az én kedves közönségem érzi majd meg, hogy fogytán van a hangom. Bucsuzom.

Falrengető taps, éljenzés volt e beszédre a felelet. Mintegy ötezer ember volt az óriási *Albert Hallban*, a hölgyek kendőiket lobogtatták, az urak vállakra emelték *Lloyd*-ot. Később hosszas kérésre ismét az emelvényre ment az énekes, néhány dalt enekelt még, az utolsóinak ez volt a refrénje: gondoljatok reám.

— **Brutális gondnok.** *Szentesen* a csütörtöki városi közgyűlésen botrányos esetről rántotta le a leplet egy városi képviselő interpellációja. *Mészáros István* szegénymen házi gondnok a kezelésére bizott menházban *véresre veri a bennlakó szegényeket*. Az interpelláló bemutatott a közgyűlésen egy 70 esztendő öreg embert, a kinek testét *tenyérsnyei kék foltok borították*, melyek a gondnok ütlegeitől származtak. A közgyűlés vizsgálatot rendelt el, mely már eddig is oly súlyos vádakot állapított meg, hogy a gondnok ellen feljelentést tettek a bíróságnál.

— **Betörés.** Özv. *Holländer Mór* né, születet *Obershon Jozefin* budapesti magánzónó *Miksa* utca 11. sz. alatt levő lakását, amíg ő nem volt otthon hamis kulccsal felnyitották s onnan 436 koronát érő ezüst és fehérneműt loptak el. A rendőrség keresi az álkulcsos tolvajokat.

— **Az orosz nyelv Szerbiában.** A kis Balbán-államok nem tudnak hova lenni az igyekezettől, hogy Oroszországnak ki tegyen a leginkább kedve szerint. Beszéltek már arról is, hogy Szerbia hadseregét egészen alárendelte Oroszországnak, aképp, hogy a kis szerb hadsereg a nagy oroszok függelékévé degredálódott volna. Ezt a híresztelést megcáfolták. Most azonban egy királyi ukáz újból elárulja, milyen szoros kapcsok fűzik Szerbiát a nagy északi rokonhoz. Ez a rendelet a szerb katonai

akadémiák kötelező tantárgyává teszi az orosz nyelvet. Nyilvánvaló tehát, hogy a szerb hadsereg teljesen az orosz hatalmi szféra szervévé igyekszik nevelődni. Tudvalevő, hogy tisztjeinek elitje már is Oroszországban, ottani katonai iskolákban nevelődik, most pedig mindannyinak oroszul kell tanulnia. Nagy Péter cár végrendeletét, a Balkán meghódítását, úgy látszik az orosz szellem derekasan végrehajlja.

— **A házasságkövetítés módja.** Egy külföldi újságban a — következő hirdetés jelent meg:

Hölgyeim! Egy keserves viszonyok között élő szabó keres egyik vevője számára olyan jólelkű menyasszonyt, aki legalább tizezer korona hozományából kifizethetné a gavallér szabó számát a több gyermekes családapa szabónak. Kegyes ajánlatok *Házasság* címen kéretnek főposta postarrestante.

Ez mindenestre új iránytjelöl a házasságkövetítés terén.

— **Honisch L. István** cs. és kir. főher. udvari fényképész, akadémiai tag. „Szabadság-tér 16. Domány-palota“. Legjutányosabban eszközöl felvételeket úgy a műteremben, mint házon kívül. Művészies kivitel biztosítottatik.

— **Az erkölcsös herceg.** Párisban P. herceg egyike a legnagyobb zenekaroknak. Pazar estélyeket szokott rendezni, melyeken a legelőkelőbb zenészek mutatják be művészetüket. A hercegnek saját házi zenekara is van, melynek tagjait erősen megrendszabályozta a napokban az erkölcsös herceg. Észrevette ugyanis, hogy zenekarának tagjai az estélyen megjelent hölgyekkel erősen kokettiroznak valószínűleg azon reményben, hogy egyik vagy másik előkelő hölgy Chimay hercegné mintájára belőlük szeret. Ennek most elejét vette a herceg, mert a zenekari pódiumot sűrű rácsozattal vette körül úgy, hogy alig lehet belátni. A herceg a társaság előtt kijelentette, hogy a ketrecet azért állította fel, nehogy valami Rigó Jancsi féle eset forduljon elő az ő szalonjában.

— **Utazási és egyéb cikkek** beszerzésére legelőnyösebben ajánlhatjuk Porter Vilmos koronás áruházában Aradon, az Andrássy-téren, a Központi szálloda épületében. Az ott kapható zóna bőröndök és utitáskákon kívül különös figyelmet érdemel a rendkívül gazdagon felszerelt bőraru raktár pénz, névjegy, levél, dohány és szivartárcák toalet és piperecikkek — mint feltétlen szükséges utitárgyak — pazar választékban és a mi a fő — rendkívül olcsón kaphatók.

— **T. üzletfeleink** szives tudomására hozzuk, hogy Révész Nándor könyv- és papirkereskedő urat (Szabadság-tér 20. szám. Telefon 265 sz.) képviselőséggel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdánkat, valamint az Aradi Közlöny kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.

— **x — Bodega borok.** Spanyolország és Portugália kedvenc borait, valamint a finom és illatos rajnai és Mosel-borokat a hirneves és az előnyösen ismert The Continental Bodega Company kitűnő, tiszta minőségben importálja, miért is mindenkinek a legmelegebben ajánljuk.

Öngyilkosság a színházban.

(Egy kis fiú halála.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 10.

Az Aradi Közlöny röviden említette már azt a halálos szerencsétlenséget, mely tegnap a kolozsvári Nemzeti színházban történt. Az eset részleteit tudósítónk ma a következőkben írja meg:

Böszörményi István színházi házmester lakásában javában folyt a gyermekek között a nevetgélés, játszadozás tegnap este, míg Böszörményi István házmester a szereplőknek feladandó csokor és koszorúk elszállítása végett el nem távozott a szobából. Kilenc óra körül

járt ekkor az idő és az egyik gyermek, a hét esztendő József, felhasználva atyja távollétét, a fogason levő kabátok egyikéhez huzódott s kivett onnan egy töltött hat lövetű revolvert. Hat esztendő öcsce eleinte figyelmeztette a kis fiút, de az nevetve mondta, hogy úgy sem használ semmit a figyelmeztetés, mert meg fogja löni magát.

Kezdetben nem tudtak — a revolverrel semmit sem csinálni, habár mindenképpen szerették volna elsütni. Hosszas feszegetés, huzogálás után nagy nehezen sikerült végre a toló zárat kimozdítaniok helyéből, mire a kis Böszörményi József elintette magától öcscsét és a többi gyerekeket. Másodszor is figyelmeztette ekkor öcsce, hogy vigyázzon, mert baj talál lenni, ámde a kis fiu ekkor már a revolver kakasát próbálta felhuzni, a mi kezdetben nem sikerült.

Körülbelül abban a pillanatban, a mikor Böszörményi István házmester a második felvonás vége felé a diszes csokrokat és koszorukat nyújtotta fel a zenekarból a primadonnának, a hatalmas tapsriadal és ujrázás közepette eldőrdült a revolver a házmesteri szobában és a hét esztendő gyermek halva terült el a földön.

A házmesteri szobában akkor senki sem volt, mert időközben az egyik gyerek, a következményektől tartva elszaladt Böszörményi István után, hogy az esetleges szerencsétlenségre figyelmeztesse. Az ajtóban még visszakiáltott bátyjához:

— 'Tedd le a revolvert, mert megmondom édes apámnak!

A figyelmeztetés azonban nem használt, sőt a kis fiu komoly pózzal öcsce felé fordulva így szólt:

— Szervusz Sanyikám, az Isten áldjon meg, én meglövöm magamat...

Azzal a revolvert, mely első ízben csütörtököt mondott, abban a hiszemben hogy nincs megtöltve gégejének irányította és elcsattantotta a ravaszt. Hatalmas durranás támadt erre a szobában és a kis Böszörményi József a földre bukott. A színházban még mindig tartott a tapsriadal és az ujrázás, mikor Böszörményi István házmester, a kis gyermek édes atyja, később pedig dr. Hegyi Mózes színházi orvos a szobába érték.

Segíteni azonban már nem lehetett, mert három-négy másodpercnyi vonaglás után a kis gyermek meghalt. A hatóság részéről dr. Scheitz Vilmos városi orvos, Schiller Ede fogalmazó és Philippi Gyula rendőrbiztos jelentek meg, kik a halál konstatálása után intézkedtek a holttest elszállításáról, a mi este fél tizenegykor meg is történt.

A színházi tagok, kik az előadásán részt vettek, továbbá a kis gyermek édes anyja, ki az előadás tartama alatt a másodemeleti erkélyen foglalatoskodott, csak a darab végeztével értesültek a szomorú tragédiáról. Az öltözőből jövet egyenkint tértek be a házmesteri szobába, hol egy takaróba beburkolva ott feküdt mozdulatlanul a szerencsétlenül járt gyermek. A szülőket a váratlan szerencsétlenség annyira megtörte, hogy a fájdalomtól alig bírtak magukhoz térni. Egész éjszaka virrasztottak és megtörve tárgyalták a szerencsétlenség részleteit. A revolver tulajdonosától, ki a színház egyik tagja, Dániel Lajos kir. ügyész rögtön intézkedésére a revolvert elvették és az mint bűnjel, jelenleg a rendőrség birtokában van.

TÖRVENYKEZES.

§ **Pisztolybárba.** A múlt év szeptember havában a Magyar Hirlap c. lap törvényszéki rovatában egy hír jelent meg, amelyre Latinovics Ernő volt orsz. képviselő a Budapesti Napló nyilttérében sértő módon adott választ. Dr. Farkasházi Fischer Zsigmond, a Magyar Hirlap törvényszéki rovatvezetője e miatt provokáltatta Latinovitsot. Miután az ügynek békés uton való elintézése meghiúsult a felek 1900 évi szeptember 19-én a katonai lövöldében pisztolybárbaft vívtak. A párbajban Latinovics Ernő sebesült meg s sebének gyógytartama 18 napig tartott. A budapesti büntető törvényszék Szabó bíró elnöklete alatt ma vonta felelősségre a párbajozókat. Ugy Latinovics mint Farkasházi Fischer Zsigmond beismerték, hogy párbajt vívtak. A törvényszék dr. Gál alügyész vádja után Latinovics Ernőt egy heti, dr. Farkasházi Fischer Zsigmondot pedig három heti államfogházra ítélte. Ez utóbbinál a bíróság súlyosbíró körülménynek vette, hogy párbajvétségért 1897 évben már 8 napra büntetve volt, s hogy ő volt a kihívó s a sebesítő fél. Az ítélet ellen Latinovics semmiségi panaszszal, dr. Farkasházi Fischer Zsigmond pedig felebbezzéssel élt.

§ **Védőügyvéd nélkül.** Az urhatnamság áldozata volt Szánthó Károly abai községi jegyző. Nagy urakkal barátkozott, nagy lábon élt és mivel passziói kielégítésére a rendes jövedelme nem volt elégséges, a máséhoz nyúlt. Visszartartotta a nála befizetett pénzeket és nem könyvelte el. A sikkasztásra csak akkor jöttek rá, mikor elhagyta a hivatalát és utána rovancsolták a könyveket. A törvényszék hivatali sikkasztás büntette miatt 2 évi fegyházra és hivatalvesztésre ítélte Szánthót, aki felebbezett a táblához. Az iratok tanulmányozásakor a közvédő dr. Szerényi Simon meglepő felfedezésre jutott. Arra, hogy a törvényszék előtti főtárgyaláson a vádlott mellé, holott őt évig terjedő fegyvázzal büntetendő cselekménnyel vádolták, — nem rendeltek védőt. Ezt a mai táblai főtárgyaláson is megállapították, és ennek alapján megsemmisítették a törvényszék ítéletét. Új ítélet hozatalára célszerűségi okokból a pestvidéki törvényszéket bízták meg.

§ **Baj nem jár egyedül.** Tavaly július havában, Besztercebányán haldoklott a Veres József földmives édes atyja. Ágya körül összegyűledeztek a család tagjai, míg kint a kert alatt piszkos hullámokat vert a szinig megáradt patakocská. Veres József egy pillanatra kinézett az udvarra és látta, hogy a patak épen egy hatalmas gerendáját sodorja le a partról. A gerendát még idejekorán sikerült kihalászni és bevonszolva a ház elé, odatámasztotta egy ott álló bakhoz. Azután besietett a haldokló ágyához. Midőn az ajtót kinyitotta, a résen kisuhan három esztendősnokahuga, a kis Zsuzsika. Odafutott a bakhoz és játszadozni kezdett. E közben a rátámasztott gerenda megbillent és zuhanásban úgy ütötte föbe a kis leányt, hogy nyomban szörnyet halt. E pillanatban szenvedett ki ottbennt az apa is. — A kis leány halála miatt vizsgálatot indítottak és az ügyészség vádat emelt Veres József ellen, a kinek gondatlansága következtében történt meg a szerencsétlenség, a mennyiben a gerendát nem helyezte el kellő biztonsággal a bakon. A törvényszék e' is ítélte, de a legenyhébb büntetést szabta ki: 20 korona pénzbüntetést. A kir. ítélőtáblán, a melynek III. büntető tanácsa ma tárgyalta az esetet, Fittler Bálint főügyész helyettes elejtette a vádat, mire a tábla Verest felmentette.

NAPIREND.

Május 11. Szombat. Róm. kath. naptár: Mamert püspök. — Protestáns naptár: Mamert püspök. — Izraelita naptár: Sabbat, Behar. — Görög-keleti naptár (április 28.): 9 vértanú. — A nap két 4 óra 12 perckor, nyugszik 7 óra 8 perckor. — A hold két 0 óra 18 perckor, nyugszik 10 óra 54 perckor.

Időjárás. Légnyomás reggel 7 órakor 766.2 milliméter, délután 2 órakor 764.0 milliméter. — Hőmérsék reggel 7 órakor C° + 15.2, délután 2 órakor C° + 20.7. — Szél iránya és ereje reggel 7 órakor DN. 2, délután 2 órakor DN. 4. — Felhőzet reggel 7 órakor derült, délután 2 órakor felderült. — Csapadék az utóbbi 24 órában 0 mm.

Időjárás. A központi meteorológiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható: Meleg, helyenként csapadék, zivatarok.

Szabadságszoci emléktárgyak országos muzeuma (színház-épület 1-ső emelet.) Nyitva van mindennap délelőtt 8 órától délután 6 óráig. Belépti-díj: Hétköznapokon 40 fillér, vasárnap 20 fillér.

Kölcsey-könyvtár. Nyitva van vasár- és ünnepnapokat kivéve, mindennap 11¹/₂—12¹/₂ óráig. Helyiség: Breklye-muzeum helyisége melletti ülésterem.

Május 12. A radnai kaszinó-egylet táncestélye. — Az aradi jökevő asztaltársaság majálisa (Csálai erdő). — Az aradi ipartestületi betegsegélyző pénztár közgyűlése délelőtt 9¹/₂ órákor. — Az aradi kaszinó-egylet közgyűlése délelőtt 11 órákor.

Május 13. Az aradi pinberek asztaltársaságának értekezlete délután 3¹/₂ órákor (Gömöry-vendéglő.)

Május 18. Kórorvosválasztás M.-Szlatinán.

Május 19. A magyarországi munkások rokkant- és nyugdíj-egylet aradi fiókjának majálisa (Csálai erdő). — A waggongyári munkások dalkörének hangversenyével egybekötött táncestélye (Városliget). — Az aradi királyi főgymnasium, állami főreáliskola és állami tanítóképzőintézet tanuló ifjúságának tornaversenye délután 4 órákor (Lyceum előtti játszótér.)

Május 26. Az aradi és csanádi egyesült vasutak közgyűlése délelőtt 11 órákor. — Az arad-hegyvidéki trista-egyesület kirándulása az Al-Dunára, Oravicára és Herkulesfürdőre. — Az aradi munkás dalegylet majálisa (Csálai erdő.)

Május 29. Weitzer János gép-, waggongyár- és vasöntőde részvénytársaság rendkívüli közgyűlése délelőtt 10 órákor.

KOZGAZDASAG ES KOZLEKEDÉS.

Félévi kimutatás

aradi polgári takarékpénztár részv. társ. zálogleveleiről

(az 1876. évi XXXVI-ik törvényezikk 29. §-a értelmében.)

Az 1901. április 30. állomány szerint kitesz:

1. Az intézet forgalomban lévő zálogleveleinek összege könyvek szerint K. 4.036,800.—
2. A záloglevelek biztosítékául szolgáló záloglevél kölcsönök összege könyvek szerint K. 4.036,764+72
3. Az ingatlanoknak a kölcsönök engedélyezésekor a könyvek szerint alapul elfogadott értéke K. 12.458,624.—
4. A záloglevelek külön biztosítékául szolgál ezenfelül a takarékpénztár tulajdonát képező záloglevél biztosítéki alap könyvek szerint K. 400,100.—

Arad, 1901. május 1.

Az aradi polgári takarékpénztár felszámoló-bizottsága.

Aradi heti gabnavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 10.

Beállott tegnap az igazi tavaszi idő. A nap melegen süt és a fák leveleit, a vetemények füveit rohamosan növeli. Szinte más kedélyű a gazda is, a nap melege kedélyét melegítve, jobb reményt táplál az év eredményeül.

A vetések általában szépen állanak.

A tengeri vetése a befejezéshez közel.

Az üzlet közepes élenkséget mutat. Dacára a budapesti alacsonyabb jelzéseknek, nálunk tartós árak vannak a készlet megcsappanása miatt.

A hetivásárra behozatott mintegy 300 métermázsza buza és 500 métermázsza tengeri szilárdan tartott árak mellett kelt el.

Mai árak: Az árak 50 kilogramm súlyegységet véve alapszámításnak, korona értékben:

I-ső minőségű buza 6.90—7.10.

Közép minőségű buza 6.70—6.80.

Tengeri 4.80—4.85.

Rozs névleges jegyzés 6.60—6.70.

Arpa névleges jegyzés 5.70—5.80.

Zab névleges jegyzés 5.90—6.—

Az irányzat lanyhább.

Vásári jelentés.

— Aradon, 1901. május 10-én tartott heti állatvásárról. —

Felhajtás közepes, kínálat kicsiny, kereslet nagy. A jobb minőségű vágómarha ára emelkedett.

Felhajtatott 115 drb szarvasmarha és borju, 65 drb bárány, 125 drb ló és 190 drb sertés.

Arak a következők:

Szarvasmarha vásár: Szarvasmarha levágásra elsőrendű párja 540—600 koronáig. Szarvasmarha levágásra másodrendű párja 440—500 koronáig. — Szarvasmarha hizlalási célra — koronáig. Igásőkör párja 470—520 koronáig. Fejőstehen kis borjas 130—220 koronáig. Szoposborju levágásra darabja 16—38 koronáig. — Rugottborju drbja 44—100 koronáig. Juh párja — koronáig. — Bárány párja 12—16 korona — fillérig. Tehén levágásra — koronáig.

Lóvásár: Remondaló darabja — koronáig. Hintósló párja — koronáig. — Igásló elsőrendű párja — koronáig. — Igásló másodrendű párja 340—400 koronáig. Parasztló párja 280—350 koronáig. — Rossz ló (levágásra) párja — koronáig. — Elcsigázott ló drbja poronáig. — Kincstari mustra ló drbja — koronáig.

Sertésvásár: Hizott sertés klgrja 84 fillérig. — Félhizott sertés klgrja 80 fillérig. Süldősertés párja 42—56 koronáig. Pecsényemalac drbja 4.00—6.00 fillérig. Fiaszkocza drbja 52—60 koronáig. Paraszthizalású sertés klgrja — fillérig. — Három hónapos malac párja — koronáig.

Baromfi vásár: Hizottliba párja 12—15 koronáig. Soványliba párja 4.80—6.00 fillérig. Fialliba párja — koronáig. — Kappan párja 6.00—6.40 fillérig. — Idei csirke sütni való párja 2.60—3.00 fillérig. Idei csirke rántani való párja 1.20—2.40 fillérig. Gyöngycsirke párja — koronáig. — Rucza párja idei 3.80—5.00 fillérig. Pulyka párja — koronáig. Tojás 5 drb 20 fillér.

Halpiacz: Eleven hal klgrja 2.— fillérig. Vágott hal klgrja 1.60 fillérig. — Jegelt halak klgrja 1.00—1.20 fillérig. — Apróhalak klgrja — fillérig. — Kecsege kilogrammja — fillérig.

A hetipiacz 11 óra után kezdett oszolni.

— **Fizetéseptelenségek.** A bécsi Creditoren-Verein a következő fizetéseptelenségeket jelenti: Boros Károly, Nagy Kikinda. — Weinberger Ignác és fia, keresk. cég Budapest. — Mrva Alojzia, kereskedő Tichnevitz.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, május 10.

Déltőzsde. A buzakinálat kielégítő, a vételkedv gyöngye. Lanya irányzat mellett 12,000 métermázsza került forgalomba, 5 fillérig olcsóbb áron. Egyéb gabonaműek bágyadtak. Időjárás szép.

Zárul 12 órákor:

Buza májusra	7.59—7.61
Buza októberre	7.66—7.67
Rozs októberre	6.75—6.76
Zab októberre	5.62—5.63
Tengeri májusra	5.32—5.33
Tengeri júliusra	5.39—5.40
Repce augusztusra	13.45—13.50

Zárul 5 órákor:

Buza májusra	7.59—7.60
Buza októberre	7.69—7.70
Rozs októberre	6.77—6.78
Zab októberre	5.70—5.71
Tengeri májusra	5.34—5.35
Tengeri júliusra	5.40—5.41
Repce augusztusra	13.40—13.50

Zárul 5 órákor:

Osztrák hitelrészvény	692.25	korona
Magyar hitelrészvény	696.—	
Leszámitóbank részvény	442.—	
Rima-Murányi vasmű részvény	500.—	
Osztrák-magyar államvasut. részvény	688.—	
Közuti vasut	570.—	
Városi villamos vasut részvény	300.—	

S z e s z ü z l e t.

— Május 10. —

Mai jegyzéseink: Készárú nagyban nyers szesz 115 korona, kicsinyben 117 korona; finomított szesz nagyban 118 korona, kicsinyben 120 korona hordó nélkül, per 100 liter o/o, beleértve 70 korona fogyasztási adót.

Száritott moslék: 12.80—13.— korona mmázsánként

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Május 10. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogramm felüli sulyban 82 — 83 fillérig. Öreg közép páronként 300—400 kilogramm sulyban — fillérig. Fiatal nehéz páronként 320 kilogramm felüli sulyban 90 — 92 fillérig. Fiatal közép páronként 251—320 kilogramm sulyban 88 — 90 fillérig. Fiatal könnyű páronként 250 kilogrammig terjedő sulyban 86 — 88 fillérig

Magyar szedett: Nehéz páronként 230 kilogramm felüli sulyban — fillérig. Közép páronként 240—290 kilogramm felüli sulyban — fillérig. Könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő sulyban — fillérig.

Szerbiai: Nehéz páronként 280 kilogramm felüli sulyban 86 — 88 fillérig. Közép páronként 240—260 kilogramm sulyban 84 — 86 fillérig. Könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő sulyban 82 — 84 fillérig.

Sertésleltérszám. Május 7. napján volt készlet 55,044 darab, május 8. napján felhajtott 489 darab, május 8. napján elszállított 671 darab, május 9. napján maradt készletben 54,862 darab. Üzlet: igen lanya.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsden.

Budapest, május 10.

Magyar aranyáradek 40/o	117.35
Magyar koronáradek 40/o	93.05
Magyar arany 41/20/o	120.75
Magyar ezüst 41/20/o	100.—
Magyar keleti vasut	118.50
Magyar földterhermentesítési kötvény	93.25
Magyar italmegváltási kötvény	99.65
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	93.50
Magyar nyerepménysorsjegy kölcsön	174.—
Tiszaszabályozási és szegedi kölcsön	141.—
Osztrák papíráradek	95.25
Osztrák áradek ezüst	97.90
Osztrák áradek arany	117.60
Koronáradek	97.25
1860-iki államsorsjegyek	141.—
Osztrák magyar bankrészvény	1670.—
Magyar hitelbank részvény	696.—
Osztrák hitelbank részvény	692.—
Osztrák-magyar államvasut	698.—
20 frankos arany (Napoleonkor)	19.08
Német birodalmi márka	117.45
London	240.30
Páris	95.55

KÜLÖNFELEK.

□ Vesélyes állat.

Első csavargó: Nagy ég! ez aztán vad egy kutya!

Második csavargó: De vad ám! Ha ez elér, nem marad belőlünk elég ahhoz se, hogy megkapjuk a viziszonyt.

□ **Uj szer a filloxéra ellen.** A jövő év tavaszán nagyobb kísérleteket tesznek majd egy új filloxéra-irtószerrel, melyet Godzevics orosz vegyész talált fel. Hir szerint ez új szer abban különbözik az eddigiektől, hogy a szőlőtőre nézve teljesen ártalmatlan és nemcsak a filloxérát pusztítja el, hanem a szőlőtőn élősködő egyéb állatokat is kiirtja. A laboratóriumban tett kísérletek állítólag teljesen kielégítő eredményt adtak, nemkülönben a Krim-félszigeten és Besszarábiában megkísérelt praktikus használatbavétel is.

□ Apróság.

Zenekirítikus (a zongoraművészhez): Mondja kérem, nem dolgozott ön ez előtt sokat varrógépen?

Zongoraművész: Miért kérdi?

Zongorakritikus: Mert folyton a pedált használja.

□ **Afrikai csendélet.** Afrikában nem épp idillikus foglalkozás lehet a kertészkedés; ezt eléggé bizonyítja egy ott élő angol asszony levele.

„Ha a kertemben cserépburát emeltem fel, bizony igen sokszor megesezt velem, hogy alatta oly állatokat találtam, amelyeknek nagy az értéke, de — muzeumban, spirituszos üvegben. Szó sincs róla, érdekes látvány bedugaszolt palackban egy kígyó, de mikor az embernek a bokája körül tekerődzik, ezt a legnagyobb fantáziával sem lehet kellemesnek mondani. Ezeket a kellemetlen látogatásokat akkép szoktuk elijeszteni itt Afrikában, hogy egy szolgálja egész éjjelen át harangozott a kertben: a kígyók nem jelentkeztek ugyan a pokoli lármára, de mi sem tudtunk aludni. Úgy is próbáltunk a hivatalnokok ellen védekezni, hogy tüzet gyújtottunk éjjelre a kertbe, de ekkor meg Scillából Kharibdiszbe estünk, mert egy-egy kíváncsi párduc jött meggyőződni saját szemével arról, hogy tényleg a mi kertünkben árad-e szét a világosság.

□ Kétségtelen.

Férj (a színházban): Édesem, ez a nő mögöttem nem láthatja a színpadot. Jobb volna, ha levennéd a kalapot.

Felcsé: De ha leveszem, úgy nem láthatja a kalapot.

REGENY-CARNOK.

Dawison bankja.

— Bűnügyi regény. —

Irtá: **Trowmann József.**

Fordította: **Hevessé Jenő.** [5]

(Folytatás.)

ÖTÖDIK FEJEZET.

A nyomozás első részét befejezték.

A holttestet két rendőr felügyeletére bízták, akiknek arra kellett ügyelniük, hogy míg a vizsgálóbíró a hivatalos halottszemlét meg nem tartja, a szobában semmiféle változás ne történjék.

Aztán eltávoztak a szobából.

Irma is fölment szobájába és a rettentő izgalmaktól kimerülve, ágyára dőlt. De az álom került. A nap már rég az égboltra emelkedett, mikor Irma még azon álmatlanul fölkel.

Gondolat, gondolat után szállotta meg forrongó agyát és az eszmék zűrzavaros, ijesztő rémképpé alakultak lelkében.

— Istenem, végül minden napfényre derül s ezzel minden fáradozásom és gondosságom meghiusul! . . . rebegte, kezeit imára kulcsolva.

Mély sóhaj tört ki szorongó kebléből. Félig halk hangon mormogta:

— Hát visszafordulhatok? Nem ke'l-e tovább haladnom azon az uton, amelyre léptem? De erőt ad az a tudat, hogy kötelességem volt így cselekedni. Hogy Holmes éppen ezen a szerencsétlen éjszakán hagyta el a házat!

Izgatottan sétált alá s föl a szobában.

— Csak legalább megtudná magyarázni, hogy miért ment el oly hirtelen! De ha nem tudná? Istenem! . . . Borzadás fog el, ha reá gondolok:

Halk nesz és ruhasuhogás hallatszott az ajtó felől, Irma összeresztent.

— Csak nem leskelődnek reám! — kiáltotta. Leküzdte indulatát s nyugodtan az ajtóhoz ment és hirtelen kinyitotta.

Az ajtó előtt ott térdelt Godar Mária, aki valószínűleg a kulcslyukhoz illesztette füleit, hogy minél jobban hallgatózhassek.

Irma megvető hangon kiáltott a vén cselédre.

— Nyomorult teremtés! Már régóta gyanitom, hogy minden szavamra, minden lépésemre leskelődik! Takarodjék! Tüstént távozzék innen!

A vén Máriát ez a váratlan meglepetés nagy zavarba hozta. De azután csakhamar visszanyerte régi arcátlanúságát és dacos, gonosz tekintettel válaszolt a leány indulatos szavaira.

— Kicsikém, ön tehát tudja, hogy ki ölte meg az atyját? És ezt elakarja titkolni a világ előtt?

— Hallgasson, nyomorult!

— Hahaha, kis gerlicém! Hallottam mindent és most ön a hatalmában van?

— Én? — kiáltott rémülten a meggyötört leány.

— Igenis, ön . . . És most kergessen el, ha mer!

Irma visszatántorodott e szavak hallatára a szobába s hecsapta maga mögött az ajtót.

— Még ez is? rebegték ajkai és szinte öntudatlanul roskadt a kerevetre.

Dawison a többiekkel együtt elhagyta irodáját és a felső városban levő lakására sietett, ahol Margit nevű leánya már agódván várt értesítést a szomorú esetről.

Tántorogva, ingadozva ért haza a megtört bankár. Fölment szobájába s egy székbe dőlve, tompa tündésbe mélyedt.

Margit hallotta atyja lépteit és besietett hozzá.

— Mi bajod édes atyám? — kérdezte és aggóván nézett atyja szeméibe, melyekben mély, nehéz bánat látszott.

— Drága gyermekem, koldusok lettünk . . . Teljesen tönkre jutottam . . . Kirabolták a pénztáramat

Lassan, tördezve, akadozva beszélt el az irodában történt dolgokat, milyen pótolhatatlan veszteséget szenvedett s milyen veszedelmes következményei lehetnek ennek a veszteségnek.

De azt, hogy minő súlyos gyanuok merültek föl Holmes ellen, egyelőre elhallgatta. Nem akart fájdalmat okozni a szegény leánynak,

— Ugyan, édes papa, te bizonyára söté-

tebbnek, szinte sivárnak látod a helyzetet. Hitelezőid ilyen esetben csak adnak majd valami halasztást!

— Nem, leányom, te nem ismered őket. Te nem tudod, hogy Stocker és Hecks az én főhitelezőim s ezek régóta várnak már erre az alkalomra.

— Egyéb forrásaid nincsenek? — kérdezte Margit.

— Sajnos, minden összeesküdni látszik ellenem. Azt reméltem, hogy new-yerseyi birtokomat a múlt hét végéig el tudom adni s úgy mint tegnap, már birtokában lehetek a pénznek, mert ottani ügynököm ilyen értelemben értesített.

— Nos, nos? — kérdezte türelmetlenül a leány.

— Ehelyett tegnap azt a hirt kaptam tőle, hogy a kiállításban volt vevő hirtelen megszakította vele az alkudozásokat, mivel a földbirtok értéke hirtelen csökkent.

— Irtóztató!

— Ez a váratlan körülmény rettenetes helyzetbe juttatott. Olyan szomorú helyzetbe, hogy nem is valhatom meg neked a következő ményeit!

— Miért? Hát nincs már hozzám bizalmad?

— Nem tehetem gyermekem, nem szabad megtennem!

— Hát csakugyan olyan ellenségeid neked Stocker és Hecks, hogy vagyondra és becsületedre törnek?

— Oh de mennyire!

— Még ma is érzem, minő utálatot keltett bennem, mikor Stocker reám függesztette szeméit.

— Édes leányom, érzem, gyáva voltam, hogy ezt az ellenszenves embert bevezettem házamba. De annyira kért, hogy mutassam be neked személyesen, hogy végre engedelmességek kérésének, mert hatalmában voltam. Botorság volt, belátom, de az adós fölülkerekedett bennem az apánál.

— De talán még nincs minden elveszve! Nincs kilátás, hogy megkerüljön az elrabolt összeg?

— Nincs gyermekem — felelt az apa megtörve.

— Még nincs a rendőrségnek senkire gyanuja?

Dawison mód fölött fölizzgatta ez a kérdés, amit a leány is észre vett.

— Szólj, atyám! Mit jelentsen hallgatásod?

— A rendőrtiszt Holmest gyanusítja . . . szolt végre kinos szünet után.

Nagy meglepetésre Margit nyugodtan válaszolt:

— Nevetni tudnék a dolgon édes atyám, ha nem volna a dolog olyan komoly. Még tréfának is rossz ez. Sokkal jobban ismerem Holmest, minthogy ilyen gyanuba csak gondolatban is keverném.

— Ez az én véleményem is, gyermekem! De most pihenjünk le a gyermekem.

Dawison fölment szobájába, miközben izgatottan mormogta:

— Csak talán nem gyanakodott reám Holmes? Nyugtalanul, idegesen, aggódván sétált fel és alá a szobában. Egy percre sem tudott megnyugodni. A reggel fölöltözve érte.

(Folytatása következik.)

IDEGENEK ARADON.

— Május 10. —

Központi Szálloda. Rámer Gyula őrnagy Nagykikinda. — Herman Kurt százados Bécs. — Gálffy Lajos albiró Nagyhalmagy. — Hamerli István gyáros Pécs. — Vogel József utazó Budapest. — König Fülöp utazó Budapest. — Bródy Mór utazó Kolozsvár. — Pick József utazó Temesvár. — Dirnbacher W. utazó Bécs. — Schidlof Mór utazó Bécs. — Löwy Ignátz utazó Bécs. — Stein Vilmos utazó Prága. — Sternberg Lajos utazó Lugos. — Löffler Jakab birtokos Csatád.

Vass Szálloda. Istócy Győző szerkesztő Budapest. — Rebner Sándor utazó Bécs. — Benedek József utazó Budapest. — Koch Jakab utazó Budapest. — Deutsch Vilmos utazó Budapest. — Komlósi Adolf utazó Budapest. — Roth Jenő utazó Budapest. — Jakobi Herman utazó Bécs. — Arányi Dániel utazó Budapest. — Berger Henrik utazó Budapest. — Ferenczy N. utazó Budapest. — Grosz Mór utazó Bécs. — Boisits Adolf utazó Bécs. —

Pollák Frigyes kereskedő Budapest. — Pokorny József utazó Bécs. — Schubert Oszkár utazó Bécs. — Grünwald József utazó Budapest.

Nádor szálloda. Riegler József jegyző Elek. — Ritter Károly jegyző Brád. — Kalló Mihály Temesvár. — Veres Ferenc utazó Budapest. — Goldinger Manó kereskedő Borosbesz. — Joh Garelca utazó Budapest. — Herman Károly kereskedő Zimánd. — Valerian József birtokos Világos. — Junga György birtokos Szeged. — Haskoi György birtokos Kisjenő. — Biess Béla főnök Varjas. — Schvare Paula óvónő Temesvár. — Wittman Antal birtokos Elek. — Slédek József magánzó Hidegkut. — Mayer Gyula magánzó Budapest — Friedman Gyula magánzó Szarvas. — Benedek János cukrász Kolozsvár. — Szalma Aladár tanár Szeben.

Vasuti közlekedés.

(Érvényes 1901. évi május hó 1-től.)

ARADROL		ARADRA	
Budapest felé indul:		Budapest felől érkezik:	
Nagyváradra reggel	5.10	Személyvonat reggel	6.05
Gyorsvonat reggel	8.18	Személysz. tv. reggel	9.10
Személyvonat d. e.	11.20	Gyorsvonat délelőtt	11.51
Személysz. tv. d. u.	3.56	Személyvonat d. u.	3.55
Gyorsvonat délután	4.21	Gyorsvonat este	7.11
Személyvonat este	9.35	Szm. Szolnokról este	8.50
Erdély felé:		Erdély felől:	
Személyvonat reggel	6.35	Soborsinról reggel	6.59
Gyorsvonat délután	12.11	Személyvonat d. e.	10.50
Soborsin délután	2.04	Radnáról délután	2.36
Személyvonat d. u.	4.30	Gyorsvonat délután	4.06
Radnáról este	6.35	Személyvonat este	8.57
Gyorsvonat este	7.18	Gyorsvonat délelőtt	8.08
Temesvár felé:		Temesvár felől:	
Személyvonat reggel	6.20	Vegyesvonat d. e.	10.43
Személyvonat d. e.	11.56	Személyvonat d. u.	3.44
Vegyesvonat délután	5.—	Személyvonat éjjel	10.55
Szeged felé:		Szeged felől:	
Vegyesvonat reggel	7.12	Személyvonat reggel	8.38
Személyvonat d. u.	4.09	Vegyesvonat este	7.06
Brád felé:		Brád felől:	
Személyvonat reggel	6.25	Borosbeszről szv. r.	8.03
Vegyesvonat d. u.	12.06	Vegyesvonat d. u.	11.—
Borosbeszről szv. du.	5.20	Személyvonat este	6.56

Aradi nyári szinkör.

Szombaton, 1901. évi május hó 11-én.

San-Toy.

Kínai daljáték 3 felvonásban. Irták: Eduard Morton, Harry Greenbank és Adrian Rossi. Zenéjét szerzette: Sidney Jones. Fordították: Makay Emil és Fay J. Béla.

SZEMÉLYEK:

Sir George . . . Cakó Vilmos.	Nau, rizsárús Solyom L.
Robbie, fia . . . Arkossy V.	Jung-Si . . . Garai Ilona.
Poppie, leánya Mányai A.	Hu-Ju . . . Billik Emma.
Dudley . . . Tomcsányi R.	A császár . . . Szabó L.
Jen-Ho . . . Szadai F.	Miss Prixi . . . Hegyi K.
San-Toy . . . Felhő Rózi.	Angol hölgy . . . Kalocsa R.
Csu-Li . . . Polgár S.	Fu-Hop . . . Boda Ferenc.
Tucker . . . Nemes S.	Vun-Lung . . . Tolnainé.

Közdete 8 órákor.

NYILTTÉR.*

Köszönetnyilvánítás.

HAMMER ZSIGMONDNÉ

született

GARTNER RÓZSA

végzettségén megjelent jóbarátainak és ismerőseinknek, szíves megjelenésükért, amelylyel feledhetlen emlékü leányunk, illetve kedves feleségem elhunytával alkalomával fájdalmainkat csillapítani óhajtották; ezuton monduk köszönetet.

Arad, 1901. május 10.

Gartner Lipót és neje,
az elhunyt szülői.

Hammer Zsigmond,
az elhunyt férje.

Női ruha készitési és confectio müterem megnyitás.

Tisztelettel értesitem a nagyérdemü hölgyközönséget, miszerint Aradon, Eötvös-utca 12. számú házában, az első emeleten egy a mai kor igényeinek megfelelő

női ruha készitési és confectio mütermet

létesítettem a melyet, 15 évi e szakban vágó tapasztalatom után egyedül fogok vezetni.

Midőn ezen körülményt a n. é. hölgyközönség becses tudomására hozom, kérem, miszerint engemet becses pártfogásukban részesíteni sziveskedjenek.

Tisztelettel

Erdélyi Andorné

női ruhakészitési és Confectio müterme 668

Eötvös-utca 12. sz. I. emelet.

Ugyanott több kiképzett varró- és tanulóleány azonnal felvétetik.

Dr. Wiener Gyula

fogorvos műtermét

ideiglenesen

Eötvös-utca 1. szám alá

(Rozsnyay-házba) 664

helyezte át.

Arad sz. kir. város közp. választmányától.

15—1901. k. p. v. szám.

Hirdetés.

Arad sz. kir. város központi választmánya ezennel közhírré teszi, hogy az aradvárosi választó kerületben az országgyűlési képviselő választóknak a folyó évben kiigazított, és az 1902-ik évben érvényesül birandó ideiglenes névjegyzéke, az újból felvettek és a kihagyottak névjegyzékével együtt 1901. évi május hó 5-ik napjától kezdve 25-éig bezárólag a városház tanácstermében közszemlére kitétetik.

Az ideiglenes névjegyzékek kiigazítása iránt írásban benyújtandó kérvények folyó évi május 5-től 15-éig, az ezekre tett észrevételek pedig május 16-tól 25-ig Arad sz. kir. város polgármesteri hivatalában fogadtatnak el.

Aradon, 1901. évi április hó 20.

Salacz Gyula,

kir. tanácsos,
közp. választ. elnök.

Magy. kir. államvasutak.

58053—901. sz.

Pályázati hirdetmény

(Szerecsen-szürke posztó szállítása iránt.)

A magyar kir. államvasutak igazgatósága: mozdonyvezetői, fűtői és kocsirendezői személyzete részére az 1901, 1902, 1903, 1904 és 1905 években szükséges téli ruhák elkészítéséhez felhasználó alábbi felsorolt posztó és bélés szövetek szállítása iránt nyilvános pályázatot hirdet.

Az öt évi megközelítő összsükséglet a következő:

1.) 8500 meter 136. cm. széles szerecsenszürke középfinom posztó mozdonyvezetői kabátokhoz;

2.) 8500 meter 136. cm. széles szerecsen-szürke durva posztó fűtői és kocsirendezői kabátokhoz;

3.) 5500 meter 136. cm. széles szerecsen szürke durva posztó fűtői és kocsirendezői nadrágokhoz és

4.) 4540 meter 136. széles szürke gyapjubélés a fűtői és kocsirendezői kabátokhoz;

Az ajánlatok az 1901. évi május hó 14-éig betérjesztendők, a bánatpénzek pedig a megelőző napon déli 12 óráig beküldendők.

A pályázatra vonatkozó részletes feltételek, ugyszintén az általános szállítási feltételek a magy. kir. államvasutak anyag és leltárbeszerzési szakosztályánál (Budapest VI. Andrassy-ut 73 sz. II. em. 43. ajtó) valamint minden üzletvezetőségénél megtekinthetők vagy a megállapított ár előzetes lefizetése mellett a magy. kir.

államvasutak budapesti nyomtatványtáránál posta útján is megrendelhetők, megjegyezvén hogy az általános szállítási feltételek minden példányért 50 fillér a különleges feltételekért pedig 30 fillér fizetendő. A feltételeknek posta útján való megküldése esetén 20 fillér posta költség is beküldendő.

Budapest, 1901. április hóban.

Az igazgatóság.

(Utányomás nem díjaztatik)

5321—1901. kh. sz.

Hirdetmény.

Több ízben előfordult esetekből kifolyólag, hogy nagyfajú kutyák, embert veszélyesen megmártak, tudomására adom a kutyát tartó gazdáknak, hogy a kormányhatóságilag jóváhagyott ebtartási szabályrendelet 21. §-a szerint a mérsáros, dogge, vagy hason nagyfajú, valamint általában a harapós természetű kutyák állandóan szájkosárral látandók el.

Felhívom tehát az érdekelteket, hogy a szabályrendelet ezen intézkedéseit tartsák be, mivel az ellen vétők az 1879. évi XL. t.-cz. 122. §. alapján egy hónapig terjedhető elzárás és 400 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntettetni fognak.

Arad, 1901. április hó 25-én.

Sarlot Domokos,
főkapitány.

„Weitzer János gép-, waggongyár- és vasöntőde részvénytársaság Aradon.“

Meghívás

a „Weitzer János gép-, waggongyár- és vasöntőde részvénytársaság Aradon“

rendkívüli közgyűlésre,

mely Aradon, a gyári iroda-épület igazgatósági termében 1901. évi május hó 29-én d. e. 10 órakor fog megtartatni.

N A P I R E N D:

Az igazgatóság javaslata a „Soproni lakatos árugyárunk“ egy ujonnan alakítandó részvénytársaság tulajdonába való átengedése tárgyában, az új részvénytársaság részvényeinek átvétele ellenében.

Jegyzet: Az alapszabályok 14. §-a értelmében a részvények legalább nyolcz nappal a közgyűlés előtt a következő letéti helyeken letéteményezendők:

Aradon: Az „Arad-csanádi gazdasági takarékpénztár részvénytársaságnál“

Budapesten: a „Magyar ipar- és kereskedelmi bank részvénytársaságnál“ vagy

Bécsben: Schoeller és társa bankháznál.

673

Az igazgatóság.

